

Katri Rintasaari, Milla Salmu & Niko Väisänen

SOKERIDEITAILU PUHEEKSI NUORISOTYÖN AMMATTILAISILLE

Toiminnallinen opinnäytetyö

SOKERIDEITAILU PUHEEKSI NUORISOTYÖN AMMATTILAISILLE

Toiminnallinen opinnäytetyö

Katri Rintasaari, Milla Salmu & Niko
Väisänen
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Sosiaali-alan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Katri Rintasaari, Milla Salmu & Niko Väisänen

Opinnäytetyön nimi: Sokerideittailu puheeksi nuorisotyön ammattilaisille

Työn ohjaajat: Liisa Seppänen & Tuula Hohenthal

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2024

Sivumäärä: 46 + 1 liite

Sokerideittailu on noussut esiin ajankohtaisena aiheena mediassa. Ilmiö voi näkyä nuorille aikuisille romantisoituna mielikuvana luksuksesta ja matkustelusta, mutta todellisuudessa sokerideittailu voi pahimmillaan olla haavoittavaa tai jopa traumatisoivaa, eivätkä sokerideittailun mahdolliset riskit tule tarpeeksi esille mediassa. Tämä opinnäytetyö tarjoaa nuorten aikuisten kanssa toimiville ammattilaisille sekä tietoa että puheeksi ottamisen materiaalia sokerideittailuilmiöön. Tässä opinnäytetyössä tarkastelimme sokerideittailuilmiötä nuorten aikuisten näkökulmasta, sillä sokerideittailuun voi usein liittyä suhteen vastikkeellisuus ja alaikäiset nuoret ovat lain mukaan hyväksikäytön uhreja ollessaan vastikkeellisessa seksuaalisuhteessa aikuisen kanssa.

Tällä opinnäytetyöllä vastasimme Vuolle Tyttöjen Talon Sokerideittailu-selvityshankkeessa (2023) ilmenneeseen tarpeeseen oppaasta ammattilaisille. Opinnäytetyö toteutettiin kehittämissyhteistyössä Vuolle Tyttöjen Talon kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda opas, joka vastaa sokerideittailuselvityksessä ilmenneisiin ammattilaisten toiveisiin keskeisistä asioista ja välineistä keskustelun tueksi.

Sokerideittailuilmiön rajat ovat häilyvät ja se koskettaa useaa osa-aluetta nuoren aikuisen elämässä. Tässä opinnäytetyössä olemme nostaneet esille sokerideittailun motiiveja, riskitekijöitä ja haavoittuvuutta tuottavia tekijöitä. Lisäksi kävimme läpi sokerideittailua turvallisuusnäkökulman ja lainsäädännön kautta. Opinnäytetyön toisessa osassa käsitelimme puheeksi ottamista seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan, traumainformoidun työotteen, PLISSIT ja Better -menetelmien ja akuuttiaivun kautta.

Nuorten aikuisten kanssa työskentelevät ammattilaiset saattavat kokea vaikeaksi puhua sokerideittailuilmiöstä ja siihen liittyvistä aihealueista, kuten seksuaalisuudesta ja ihmissuhteista. Tätä voidaan harjoitella esimerkiksi työyhteisössä. Tärkeintä olisi, että ammattilainen luo turvallisen ja kunnioittavan ilmapiiri keskusteluun. Ammattilainen voi tehdä tämän esittämällä kysymyksiä, minkä avulla hän antaa luvan ja tilaa puhua sekä normalisoi keskustelua huolenaiheista.

Asiasanat: sokerideittailu, puheeksi ottaminen, nuori aikuinen, opas, ammattilainen, seksuaalisuus, suhteet.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Bachelor's Degree in Social Services

Authors: Katri Rintasaari, Milla Salmu & Niko Väisänen

Title of thesis: Let's talk about sugar dating – guide for professionals in youth work

Supervisors: Liisa Seppänen & Tuula Hohenthal

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024

Number of pages: 46 + 1 appendice

Sugar dating has emerged as a current topic in the media, and the phenomenon can appear for young adults as a romanticized image of luxury and travelling. In reality sugar dating can be harmful or even traumatizing at its worst, and the potential risks of sugar dating are not sufficiently highlighted in the media. In this thesis, we examined the phenomenon of sugar dating from the perspective of young adults. Sugar dating relationships can often involve compensation, and minors are by law victims of abuse when they are in a paid sexual relationship with an adult. This thesis offers professionals working with young adults both information and material for addressing the phenomenon of sugar dating.

With this thesis, we responded to the need for a guide in the 2023 Sugar dating project research by Vuolle Tyttöjen Talo. The thesis was implemented in cooperation with Vuolle Tyttöjen Talo. The aim of the thesis was to create a guide that responds to the need expressed by professionals in the sugar dating survey.

Sugar dating affects many areas in the life of a young adult and the boundaries can be blurred. In this thesis, we have highlighted the motives of sugar dating, risk factors and factors that create vulnerability. In addition, we viewed sugar dating through the aspect of safety and legislation. The second part of the thesis deals with sexual violence, trauma-informed work, PLISSIT and Better - methods, and acute help.

Professionals who work with young adults may find it difficult to talk about the sugar dating phenomenon and related topics such as sexuality and relationships. Discussions can be practiced in a work community. The most important thing would be for the professional to create a safe and respectful atmosphere for conversation. A professional can do this by asking questions, which gives permission and the opportunity for discussion. Asking also normalizes the discussion of possible concerns.

Keywords: sugar dating, discourse, young adult, guide, professional, sexuality, relationships.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SOKERIDEITTAILOILMIÖSTÄ	8
2.1	Vuolle Tyttöjen Talon Sokerideittailu-selvitys	8
2.2	Sokerideittailusta	9
2.3	Sokerideittailun motiiveista	10
2.4	Turvallisuudesta, riskeistä ja haavoittuvuutta tuottavista tekijöistä	12
2.5	Seksuaalisuudesta, seksuaaliturvallisuudesta ja lainsäädännöstä	16
3	NÄKÖKULMIA PUHEEKSI OTTAMISEEN	19
3.1	Seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan puheeksi ottamisesta	19
3.2	Traumainformoidusta työotteesta	20
3.3	PLISSIT ja Better menetelminä puheeksi ottamiseen	21
3.4	Akuuttiavusta	22
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	24
4.1	Toiminnallisen opinnäytetyön tuotos: opas ammattilaisille	24
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	26
5.1	Toimijälähtöinen kehittäminen yhteiskehittämisen mallina	26
5.2	Yhteiskehittämiskeskusteluiden kautta saatuja näkökulmia	28
5.3	Osaamisen tuotteistaminen menetelmänä	30
5.4	Projektityöskentely	31
5.5	Vastuunjako	34
6	OPINNÄYTETYÖN EETTISET LÄHTÖKOHDAT	36
6.1	Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet	36
7	POHDINTA	38
	LÄHTEET	42
	LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö vastaa sokerideittailuselvityksessä ilmenneeseen tiedon tarpeeseen oppaasta ammattilaisille. Vuolle Tyttöjen Talo toteutti vuonna 2023 selvityksen sokerideittailuilmioista ja sen esiintymisestä Pohjois-Pohjanmaan alueella. Osana sokerideittailuselvitystä teetettiin kysely ammattilaisille. Kyselyn vastauksissa korostuivat huoli ilmiön yleistymisestä ja siihen liittyvistä riskitekijöistä. Lisäksi ilmiössä tunnistettiin ennaltaehkäisevän työn merkitys. Samassa kyselyssä ammattilaisista 62 % vastasi toivovansa materiaalia sokerideittailua koskevien keskustelujen tueksi. Tällä opinnäytetyöllä pyrimme tarjoamaan nuorten aikuisten kanssa toimiville ammattilaisille sekä tietoa että puheeksi ottamisen materiaalia sokerideittailuilmioon liittyen. Opinnäytetyön oppaan asiakasryhmän rajasimme nuoriin aikuisiin (18–29-vuotiaat) ja heidän kanssaan tehtävään nuorisotyöhön. Sokerideittailuun liittyy usein suhteen vastikkeellisuus ja alaikäiset nuoret ovat lain mukaan hyväksikäytön uhreja ollessaan vastikkeellisessa seksuaalisuhteessa aikuisen kanssa (Seikkula 2019, 67–68). Rajaaminen täysi-ikäisiin nuoriin aikuisiin ohjaa sokerideittailuilmion tarkasteluamme myös esimerkiksi huomioiden nuorten aikuisten motiiveja sokerideittailuun tai nuoriin aikuisiin kohdistuvia riski- tai haavoittuvuustekijöitä.

Käytämme tässä opinnäytetyössämme termejä sokerideittailu ja sugar dating. Sokerideittailu eli sugar dating on kahden aikuisen välinen sponsorisuhde tai -järjestely (Koivu-Remes 2023). Sokerideittailussa sugar parent (sugar daddy tai sugar mama) lupautuu vastikkeellisesti tukemaan toista osapuolta esimerkiksi taloudellisesti tai elämyksellisesti saaden itse sokerisuhteelta esimerkiksi seuraa tai seksuaalisia tekoja. Suhteissa on usein vanhempi osapuoli, joka on yleensä mies (sugar daddy) ja toisena osapuolena nuorempi, joka on yleensä nainen (sugar baby) (Kärsämä 2021). Suhteisiin liittyy yleensä sugar babyille jokin rahallinen korvaus tai muita etuja, kuten lahjoja, päihkeitä tai muita tavaroita (Kärsämä 2021).

Sosiaalinen media, kuten TikTok ja Instagram, on luonut sokerideittailusta kiinnostavan ilmiön, mikä voi johtaa osallistumisen kynnyksen madaltumiseen (Koivu-Remes 2023). Rikosoikeuden professori emerita Terttu Utraisen mielestä nuoria houkuttaa sokerideittailussa vääristynyt, romantisoitu mielikuva. Nuoret voivat kuvitella sokerideittailun olevan esimerkiksi matkustelua, samppanjaa ja luksusta (Heikkilä 2018). Vaikka sokerideittailusta voi olla voimaannuttava mielikuva, voi sokerideittailu todellisuudessa olla haavoittavaa ja pahimmillaan traumatisoivaa. Sokerideittailun

mahdolliset riskit sekä ristiriidat eivät tule sosiaalisessa mediassa tarpeeksi esille. Suhteen vastikkeellisuus voi olla riskitekijänä seksuaaliselle kaltoinkohtelulle sekä seksuaalisuutta haavoittaville tekijöille. Riskinä voi myös olla se, että toinen osapuoli muuttaa sovittuja ehtoja yksipuoleisesti, sillä sekä suhteen sisällöstä että vastikkeesta sovitaan usein epävirallisesti suullisesti tai muulla tavalla. Sokerideittailussa ei ole kyse suhteesta, jossa seksuaaliset teot olisivat välttämättömiä, mutta tutkimusten mukaan seksi on sokerideittailussa isossa osassa. (Koivu-Remes 2023.)

Sokerideittailun alussa sovitut rajat voivat rikkoutua tai niistä kiinni pitäminen ei aina ole yksinkertaista suhteessa vallitsevan valta-asetelman ja/tai suhteeseen liittyvän taloudellisen riippuvuuden takia. Tämän opinnäytetyön oppaan avulla haluamme antaa ammattilaisille tietoa sokerideittailusta sekä työkaluja keskusteluun nuorten kanssa. Keskustelut ammattilaisen kanssa voivat toimia haittoja ennaltaehkäisevästi esimerkiksi auttamalla luomaan nuorille todenmukaisempaa mielikuvaa sokerideittailusta sekä siihen liittyvistä riskeistä. Työntekijöiden tieto sokerideittailusta auttaa heitä edistämään nuorten hyvinvointia sekä ennakoimaan ja kohtaamaan sokerideittailuun liittyviä haittoja. Sokerideittailu ulottuu nuoren elämän monelle osa-alueelle, esimerkiksi ihmissuhteisiin tai seksuaalisuuteen, minkä vuoksi sensitiivinen tapa kohdata nuoret voi olla merkittävää.

Asetimme opinnäytetyöllemme tavoitteeksi toteuttaa se opinnäytetyösuunnitelman mukaisesti, hyödyntää tietoperustaa kattavasti tukien opinnäytetyömme tarkoitusta sekä osata työskennellä sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti koko opinnäytetyöprosessin ajan. Tavoitteenamme on myös työskennellä asiakaslähtöisesti, suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti yhteistyötahomme kanssa.

2 SOKERIDEITTAILOILMIÖSTÄ

Tässä kappaleessa avaamme sokerideittailututkimuksista saatua ilmiön tietoperustaa. Näkökulmia ilmiöön olemme rajanneet tutkimuksissa esille nousseiden teemojen sekä yhteiskehittämisen avulla. Sokerideittailuilmion määrittelyn lisäksi nuorten aikuisten kanssa työskenteleville ammattilaisille tärkeitä näkökulmia ovat esimerkiksi sokerideittailun motiivit, riskit ja haavoittuvuustekijät, seksuaalisuus, seksuaaliturvallisuus, seksuaalisuutta loukkaava väkivalta sekä sokerideittailuilmion olennainen lainsäädäntö.

2.1 Vuolle Tyttöjen Talon Sokerideittailu-selvitys

Vuolle Tyttöjen Talon Sokerideittailu-selvitysohjelman kyselyyn vastanneista täysi-ikäisistä vastaajista (18–29-vuotiaat) noin 95 % tiesi mitä sokerideittailu on ja 7,3 % kertoi heillä olevan kokemusta sokerideittailusta. Sokerideittailukokemuksia omaavista 75 % oli 18–24-vuotiaita ja suurin osa heistä oli naisia. Sokerideittailuun ryhtyneistä 71 % kertoi syyksi rahan tarpeen. Muita syitä sokerideittailun aloittamiseksi olivat esimerkiksi jännitys, halu tai muu hyöty. Sokerideittailuselvityksen teemahaastattelussa ja kyselyn avoimilla kysymyksillä selvitettiin huonoja ja hyviä kokemuksia sokerideittailusuhteessa olemisesta. Huonoja kokemuksia vastauksissa olivat painostus ja hyväksikäyttö, suhteen toisen osapuolen epäluotettavuus sekä sokerideittailun ja muun deittailun välisen rajan hämärtyminen. Sokerideittailusuhteen koetuiksi hyviksi asioiksi vastauksissa nousi raha tai materiaallinen hyöty, välittävä ihmissuhde, hyvä luottamus, kohteliaisuus, ystävällisyys, kehu ja huomion saaminen. (Koivu-Remes, Kuusikko & Lämsä 2023, 16.)

Ammattilaisille suunnatussa kyselyssä 82 % vastaajista kertoi sokerideittailun olevan ilmiönä tuttu. Ammattilaisten vastauksissa korostui huoli ilmiön yleistymisestä, ennaltaehkäisevän työn merkitys ja sokerideittailuun liittyvät riskitekijät. Vastanneista ammattilaisista 38 % arvioi, ettei heillä ole tarpeeksi tietoa ja taitoa keskustella nuorten kanssa sokerideittailuun liittyvistä asioista, ja 33 % vastasi ”En osaa sanoa”. Ammattilaisista noin 62 % toivoi materiaalia tai tietoa sokerideittailun puheeksi ottoon nuorten kanssa. Vastauksissa korostui toive tiedon lisäämisestä ammattilaisille esi-

merkiksi oppaiden avulla. Oppaiden toivottiin sisältävän keskeisiä asioita, tietoa riskeistä, sekä välineitä keskusteluun, esimerkiksi avainasioiden tai apukysymysten avulla. (Koivu-Remes, Kuusikko & Lämsä 2023, 19, 20–21.)

2.2 Sokerideittailusta

Sokerideittailussa on kyse sopimuksesta, jossa toinen osapuoli on lupautunut tukemaan toista vastineeksi suhteesta. Sokerideittailua voi kuvailla molempia osapuolia hyödyttävänä sopimuksena. Usein toista taloudellisesti tukeva osapuoli on vanhempi sekä varakas (**sugar parent** eli **sugar daddy** tai **sugar mama**) ja tuen tarpeessa oleva osapuoli on nuorempi (**sugar baby**). Tällaisessa suhteessa varakkaampi osapuoli antaa toiselle osapuolelle lahjoja tai taloudellista tukea vastineeksi suhteesta tai seksistä. Sugar daddyä on usein kuvattu menestyvänä sekä anteliaana miehenä, joka haluaa hemmotella sugar babyään. Sugar babyä puolestaan on kuvattu viehättävänä, kunnianhimoisena sekä määrätietoisena henkilönä, jolla on paljon tarjottavaa. Sokerisuhteilta yleensä odotetaan rahallisen korvauksen lisäksi läheisyyttä, viehättävää ulkonäköä ja täsmällisyyttä. (Miller 2011, 46–47.)

Sokerideittailun ajatellaan olevan seksityön rajalla. Monet seksityölle ominaiset piirteet pätevät myös sokerideittailuun (Palomeqve Recio 2020). Black's Law Dictionary -laksisanakirjan mukaan prostituutio on tarjoamista ja suostumista seksuaalisiin tekoihin palkkaa vastaan tai sovitun maksujärjestelyn mukaisesti (Miller 2011). Sokerideittailuilmioista tietämättömät usein sekoittavat sokerideittailun seksityöhön. Sokerideittailussa mukana olevat harvemmin itse liittävät sitä kuitenkaan seksityöhön. Sokerideittailuun ei välttämättä kuulu lahjojen antaminen seksuaalisista teoista. Sokerideittailua kuvailtiin perinteisinä treffeinä. (Ellis, Patterson, Schrack Walters 2022, 507.) Sokerideittailijat halusivat muodostaa eron seksityön, sokerideittailun ja perinteisten parisuhteiden välille. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että sugar daddyt eivät halua vaihtaa rahaa tai lahjoja seksuaalisen kohtaamisen yhteydessä. Tämä tuntui heistä liian suoraan seksuaalisesta palvelusta maksamiselta ja sugar daddyt korostivat haluaan luoda lahjoilla eroa maksettuun seksiin. Maksun ja taloudellisten hyödykkeiden siirron toivottiin tapahtuvan hienovaraisesti. (Nayar 2016, 340–343.) Sokerideittailu on seksityöhön verrattuna enemmän liikkuvaa ja yksityisempää. Sokerideittailu houkutteli heitä, jotka toivovat seksuaalisen kohtaamisen olevan aito, yksilön tarpeisiin ja haluihin nähden määritelty sekä spontaani. (Nayar 2016, 336.)

Sugar babyt ja sugar daddyt neuvottelevat välisestä suhteestaan sekä molemmat päättävät mahdollisesta yhteensopivuudestaan. Huoli ongelmallisesta ja traditionaalisesta sukupuolittuneesta valta-asetelmadynamiikasta pätee myös sokerideittailuun. On argumentoitu, että cis-heteroseksuaalisessa sokerideittailussa esimerkkejä tällaisesta ovat esimerkiksi hallitseva käsitys dominantista sukupuolesta ja ikäeroavaisuudet, mitkä ovat yhteydessä esimerkiksi yhteiskuntaluokkaan. Vallitsevien keskustelujen mukaan sugar babyt ovat jumissa suhteissa, joita he eivät halua. Tutkimukset kuitenkin osoittavat, että sugar babyt löytävät useita positiivisia ja voimaannuttavia syitä jatkaa sokerideittailua. Sugar babyt nauttivat seurasta sekä kiintymyksestä, joka ei välttämättä ole seksuaalista. Suhteet perustuvat pragmaattisiin ja avoimesti keskusteltuihin toiveisiin ja kriteereihin. (Ellis, Patterson, Scharack Walters 2022 486–488.)

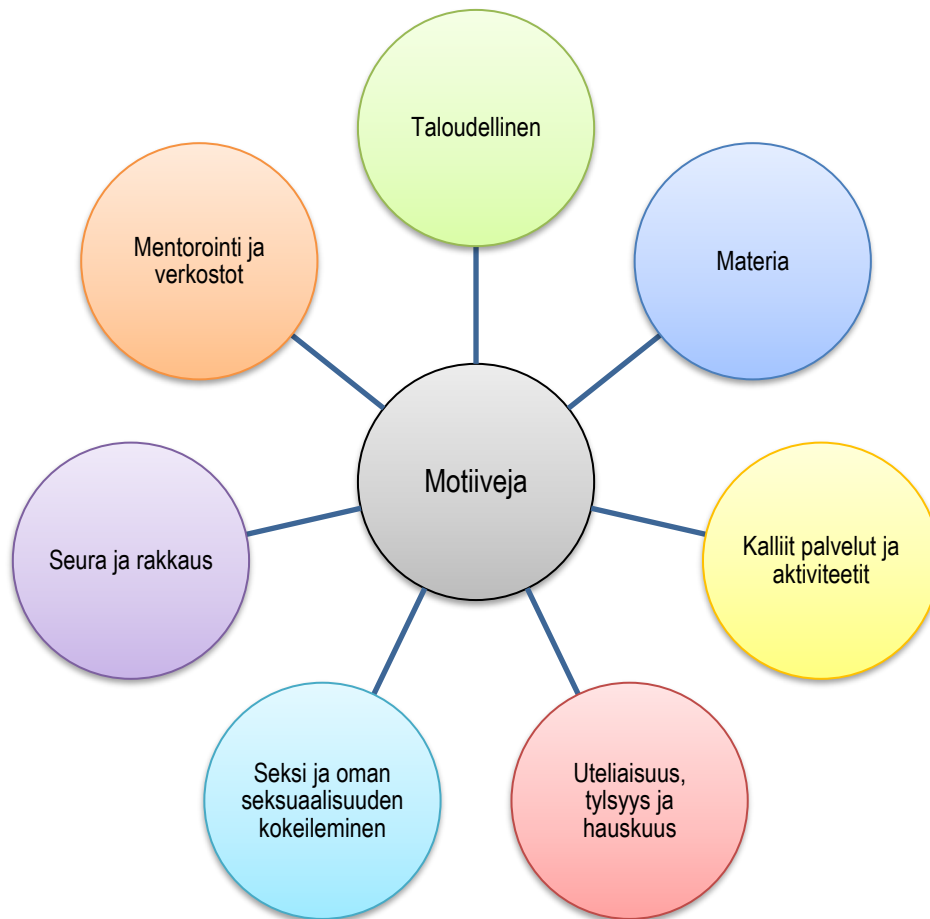
Sokerideittailun osapuolet tekevät suhteen alussa omat tavoitteensa ja rajansa selväksi, jotta heidän on mahdollista päästä yhteisymmärrykseen molempia osapuolia hyödyttävästä järjestelystä. Sokerideittailijat näkevät suhteen vaihtokauppana, jossa arvostetaan sopimuksen ehtojen noudattamista. Suhteeseen osallistuminen tunnetasolla on suositeltua, mutta sen ei kuitenkaan tule ylittää suhteen alussa sovittuja rajoja. (Nayar 2016.) Sugar babyt tunnistavat yhteensopivuuden sekä kommunikaation tärkeyden seksuaalisen suhteen lisäksi. Molempia osapuolia hyödyttävää suhdetta sekä emotionaalista yhteyttä korostivat sekä sugar babyt, että sugar daddyt. (Ellis, Patterson, Sharack Walters 2022, 487.)

2.3 Sokerideittailun motiiveista

Tärkein ja suurin motiivi opiskelijoille aloittaa sokerideittailu on taloudellinen pärjääminen. Opiskelusta johtuvan ajan puutteen takia muiden töiden tekeminen on hankalaa, joka motivoi sokerideittailuun lähtemiseen (Palomeqve Recio 2020). Taloudellisen pärjäämisen lisäksi isoimmat motiivit sokerideittailun aloittamiselle ovat materia, kalliit palvelut ja aktiviteetit, seksi, seura, rakkaus, mentorointi, verkostot, uteliaisuus, tylsyys ja hauskuus (kuvio 1). Osalla syynä oli tienata vain vähän ylimääräistä rahaa. Osalle nuorille aikuisille syynä oli taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen vanhemmistaan. Opintolainan, tärkeiden laskujen ja kulujen maksuun haettiin apua sokerideittailusta. Tällöin sugar baby oli taloudellisesti riippuvainen sugar parentin rahoista. (Scull 2021, 230–239.)

Vaikeudet työn löytämisessä tai työn pitämässä oli syynä sokerideittailun aloittamisessa. Sokerideittailun aloittamiseen motivoi myös houkutus materiasta, kalliista palveluista ja aktiviteeteista, joista he toivoivat nauttivansa sokerideittailusuhteen ansiosta. Materiaa, jota toivottiin saatavan, olivat esimerkiksi vaatteet, korut, käsilaukut, puhelimet ja tietokoneet. Kalliit palvelut, kuten kamppaamokäynnit, manikyirit, hieronnat ja kylpylähoidot olivat odotettuja. Kalliita aktiviteetteja, joita toivottiin saatavan, olivat esimerkiksi ylellisessä ravintolassa käyminen, konserteissa ja teatterissa käyminen sekä matkat. Muita kuluja, jotka toimivat motiivina sokerideittailuun lähtiessä, ovat vuokra, auton maksut, sekä muut isot kulut. Yleinen motiivi sokerideittailun aloittamiselle on seksuaaliset teot, läheisyys ja huomio. Sokerideittailun motiiveina voi olla myös toive seurasta, rakkaudesta tai kavereista. Osa toivoi itselleen mentoria, joka antaa neuvoja elämän eri osa-alueilla, varsinkin taloudellisissa asioissa. Toivo saada itselleen kannattavat verkostot sugar daddyn kautta on sugar babylle motiivi lähteä sokerideittailuun. Muita syitä ovat uteliaisuus, tylsyys sekä ajatus hauska tekemisestä. (Scull 2021, 230–239.)

Sokerideittailuun mukaan lähteminen voi olla myös oman seksuaalisuuden kokeilemistä. Nuorella voi olla positiivinen näkökulma seksin suhteen, jolloin seksuaalista kanssakäymistä lisätään sokerideittailun kautta. Lisäksi esimerkiksi miesten välisessä suhteessa jotkut välttelevät vastikkeellisuuden avulla homoseksuaalisuuteen liittyvää stigmaa. Miehet, jotka eivät halua identifioitua homoseksuaaleiksi, voivat vastikkeellisuuden avulla oikeuttaa seksuaalisia tekojaan. Vastikkeellisuus miesten välisessä suhteessa voi toisaalta olla vaikeuttava tekijä keskustelun aloittamiselle, sillä se saattaa aiheuttaa mielikuvan seksityön tekemisestä. (Holmström 2019, 82.)

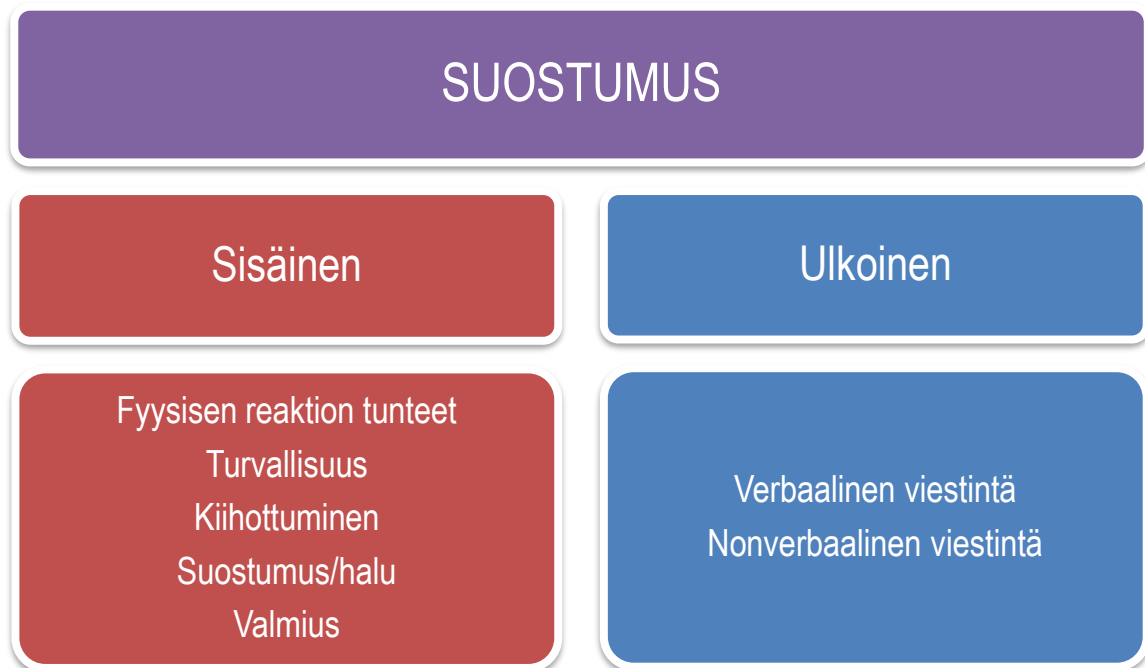

KUVIO 1. Sokerideittailun motiiveja.

2.4 Turvallisuudesta, riskeistä ja haavoittuvuutta tuottavista tekijöistä

Sugar babyn ja sugar daddyn välisessä suhteessa, kuten muussakin seksuaalisissa kanssakäymisissä, suostumus on välttämätöntä. (Rakic 2020). Oikeudellisesta näkökulmasta suostumus voi vaikuttaa selkeältä, mutta käsitteellisestä näkökulmasta suostumus voi olla haastavampaa. Sosiaalisista, kulttuurisista, taloudellisista ja psykologisista sattumuksista johtuen havainnot ja ymmärrys suostumuksesta riippuu usein kontekstista ja valtasuhteista, joissa suostumus annetaan. Suostumus syntyy vastavuoroisessa suhteessa, minkä vuoksi jokaisen asianomaisen on vahvistettava suostumuksensa aina uudestaan. Suostumus ei siis ole vain yksittäinen teko, vaan vuorovaikutus. Suostumusta voidaan tarkastella sisäisen ja ulkoisen näkökulman kautta (kuvio 2). Sisäisestä suostumuksesta on tunnistettu viisi eri ulottuvuutta: fyysisen reaktion tunteet, turvallisuus, kiihottuminen, suostumus/halu ja valmius. Ulkoinen suostumus sisältää kommunikaation vihjeitä, jotka voi olla

verbaalisia tai nonverbaalisia. Teoissa, jotka vaativat suostumusta, vain tasavertaisten kesken voidaan ilmaista vastavuoroisuutta. Vastavuoroisuus on harvoin saavutettavissa, kun otetaan huomioon suhteita hallitsevat valtarakenteet. Suostumus on prosessi, jossa yksilöt muodostavat ja vahvistavat itseään. Eroa suostumuksen ja halukkuuden välillä on pohdittu. Naiset käyttävät halukkuuttaan arvioidakseen suostumuksensa tasoa. Seksuaalista väkivaltaa ei tunnisteta täysin tilanteissa, joissa halukkuutta on käytetty suostumuksen saavuttamiseksi. Seksuaalisen väkivallan tunnistamista ja suostumuksen tulkintaa voi vaikeuttaa tilanteessa mahdollisesti osittain koettu mielihyvä. Tutkimukset osoittavat, että suostumus on monimutkaisempi kuin pelkkä myönteinen tai negatiivinen vastaus seksuaalisiin tekoihin. Yhteisymmärrykseen perustuvissa seksisuhteissa suostumus useammin välitetään nonverbaalisesti kuin verbaalisesti. Seksuaalinen suostumus ilmenee kehon, tunteiden sekä ilmeiden kautta, minkä vuoksi hymy saatetaan tulkita suostumuksena pyyntöön. Seksuaalisen väkivallan puolusteleminen ja oikeuttaminen tai jopa seksuaalisen väkivallan kieltämiseen käytetään usein epäselvyyksiä suostumuksen kommunikaation yhteydessä. (Savoie, Pelland, Morin & Rivest 2023, 371–372.)

KUVIO 2. Suostumuksen ulottuvuudet.

Sokerideittailun turvallisuus voidaan jakaa alakategorioihin: fyysinen turvallisuus, emotionaalinen turvallisuus, taloudellinen turvallisuus, seksuaalinen turvallisuus ja terveys (kuvio 3). Ellis, Patterson ja Sharack Waltersin tutkimuksen “Becoming a sugar baby will change your life. Let’s talk about

how: Sugar dating advice on Tumblr” (2022), jossa tutkittiin sugar babyjen Tumblr-postauksia, mukaan fyysisestä turvallisuudesta puhuttiin eniten fyysisen vaaran ollessa läsnä, kuten väkivaltaisen sugar daddyn takia. Sokerisuhteen lopettaminen huoletti sekä sen pelättiin vaarantavan fyysistä turvallisuutta. Sugar baby voi joutua tekemään varotoimenpiteitä välttääkseen fyysisen vahingoittumisen. Mahdollisen sugar daddyn tapaaminen ensimmäistä kertaa on riskialtista. Sugar babyjen toteuttamia varotoimenpiteitä näiden turvallisuusriskien välttämiseksi on esimerkiksi kaverille kertominen ajasta ja paikasta sekä tapaamisen toteuttaminen julkisella paikalla. Sugar babyjen postauksissa puhuttiin sokerideittailun aiheuttamasta uupumisesta sekä mahdollisesta rasituksesta mielenterveydelle. Postauksissa mainittiin neuvoja tasapainotteluun sokerideittailun ja vapaa-ajan välille. Sugar babyt neuvoivat toisiaan pitämään taukoa sokerideittailusta, jos he ovat kokeneet stressiä, ahdistusta tai ovat jäämässä jälkeen opintojensa suhteen. Uupumus saattaa ilmetä sokerideittailussa haluttomuutena vastata sugar daddyn viesteihin. Asettamalla suhteelle rajoja ennaltaehkäistään uupumusta. (Ellis, Patterson, Schrack Walters 2022, 499–503.)

Sugar babyjen taloudellista turvallisuutta vaarantaa huijatuksi joutuminen sekä rahan vastaanottaminen. Taloudellisen turvallisuuden vaarantumista ennaltaehkäistään rahan vastaanottamisella turvallisella alustalla ennen palvelun tarjoamista. Taloudellinen turvallisuus on sugar babyllä suurilta osin huijatuksi tulemisen välttelyä. Seksuaalisen turvallisuuden kannalta sugar babyt jakoivat neuvoja ennen seksiä sugar daddyn kanssa, esimerkiksi liittyen kondomien sekä liukuvoiteiden käyttöön. Kondomien, seksilelujen ja liukuvoiteiden käytössä sugar daddyn kokemat hyödyt tulivat esille, mutta mainintaa ei ollut sugar babyn saamasta hyödystä. Varautuminen seksiin sekä seksuaalisiin tekoihin onkin tärkeää seksuaalisen turvallisuuden näkökulmasta. Tutkimuksessa tuotiin esille keskustelu yksityisyyden suojasta sekä henkilötietojen suojasta. Keskustelua oli myös tiettyjen sokerideittailualustojen riskeistä sekä sosiaalisesta mediasta. Materiaalin väärinkäytön riskin takia tunnistettavien kuvien lähettäminen tai ottaminen vaarantaa sugar babyn turvallisuutta. Sokerideittailu verottaakin jokaista ihmisyyden osaa: fyysistä, psyykkistä, henkistä sekä seksuaalista. (Ellis, Patterson, Schrack Walters 2022, 499–503.)

KUVIO 3. Turvallisuuden alakategoriat sokerideittailussa.

Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa voi kohdata jokainen riippumatta iästä, sukupuolesta, taustasta tai ulkonäöstä. Riskitekijät ovat vuorovaikutuksessa keskenään, ja ne voivat vaikuttaa joko yhdessä tai erikseen, kasvattaen todennäköisyyttä joutua seksuaalisen kaltoinkohtelun uhriksi. Riskitekijät eivät kuitenkaan suoraan korreloi siihen kuka joutuu uhriksi kaltoinkohtelulle. Seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan uhri ei koskaan ole vastuussa häneen kohdistuvasta kaltoinkohtelusta ja väkivallasta. (Nuorten Exit 2020, 9–11.)

Seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen on erilaisia haavoittuvuustekijöitä. Seksuaalisen häirinnän kokemukset ovat merkittävästi yleisempiä tytöillä kuin pojilla. Seksuaalivähemmistönuorten kohtaama seksuaalinen väkivalta on merkittävästi yleisempää kuin heteronuorilla. (Ikonen & Halme 2018, 3–6.) Seksuaalivähemmistöön kuulumisen lisäksi myös sukupuolivähemmistöön kuulumisella on todettu olevan vaikutuksia kaltoinkohtelun uhriksi joutumisen todennäköisyyteen (Nuorten Exit 2020, 9–10). Fyysisiä tai kognitiivisia toimintarajoitteita omaava tai ulkomaista syntyperää oleva kokee enemmän seksuaalista väkivaltaa. Sijoitustaustaiset nuoret kokevat enemmän seksuaalista häirintää sekä väkivaltaa. (Ikonen & Halme 2018, 3–6.)

Seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen on yhteydessä varhainen yhdyntöjen aloittamisikä. Yksilön biologisilla ja psykologisilla tekijöillä, perheen rakenteella sekä sosioekonomisella asemalla on ha-

vaittu olevan yhteyksiä seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen. Runkas alkoholinkäyttö sekä humaltuminen ovat myös riskitekijöitä. Yksilön elämäntapa, persoonallisuus, myönteinen minäkuva, sisäinen motivaatio turvalliseen seksuaaliseen käyttäytymiseen sekä yksilön kokemus omasta hyvästä seksuaaliterveyden tilasta vähentävät seksuaalista riskikäyttäytymistä. (Leikko ym. 2015, 296–303.) Seksuaaliselle kaltoinkohtelulle voi myös altistaa aiemmat, usein luonteeltaan traumaattiset seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemukset. Traumaattinen kokemus voi näkyä itseä suojaamattomana ja vahingoittavana sekä rajattomana seksuaalisena käyttäytymisenä, jonka seurauksena todennäköisyys joutua kaltoinkohtelun uhriksi kasvaa. Riskiin joutua kaltoinkohtelun uhriksi vaikuttaa myös sosiaalinen ympäristö sekä yhteisö. Sosiaalisen ympäristön vaikutukset näkyvät esimerkiksi läheisten ihmissuhteiden vähäisyytenä sekä rajojen puuttumisena. Yhteisön vaikutukset näkyvät puolestaan esimerkiksi seksuaalikasvatuksen puutteena tai yhteisön sulkeutuneisuutena, jolloin vaikutukset voivat näkyä yksilössä avun pyytämisen ja saamisen vaikeutena. (Nuorten Exit 2020, 9–11.)

2.5 Seksuaalisuudesta, seksuaaliturvallisuudesta ja lainsäädännöstä

Seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä, se mahdollistaa luottamuksellisia intiimejä suhteita, ja on yksi terveyden ulottuvuus. Seksuaalisuuteen kuuluu käsitys omasta minäkuvasta, identiteetistä ja kehosta. Seksuaaliset teot perustuvat vapaaehtoisuuteen ja tuottavat mielihyvää. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 15.)

Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa on kaikki uhrin kiusalliseksi, pakottavaksi, epämiellyttäväksi tai väkivallaksi kokema häirintä, puheet tai teot. Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta voi sisältää esimerkiksi uhkaamista, pelottelua, pakottamista seksiin, tahallista kivun tuottamista seksin aikana tai verkossa alkanutta tai verkossa tapahtunutta seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa. Kyse on itsemääräämisoikeuden ja integriteetin loukkauksesta. Seksuaalisuutta koskevan turvallisuuden tunteelle keskeistä on luottamus ja seksuaalisuutta loukkaavassa väkivallassa rikotaan tätä luottamusta. Seksuaalisuuden loukkaaminen loukkaa koko ihmisyyttä ja on tämän vuoksi erityisen traumatisoivaa sekä vahingoittaa ja traumatisoi uhria usein syvästi. Seksuaalisessa väkivallassa teot ovat usein vallan- ja voimankäyttöä ja aiheuttavat pelkoa. Väkivalta voi horjuttaa hyvinvointia ja järkyttää turvallisuudentunnetta. Ensimmäisinä päivinä ja viikkoina seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan kokemuksen jälkeen tavallisia reaktioita ovat voimakkaat tunnereaktiot, erilaiset keholliset

tuntemukset, univaikeudet ja traumaattisen kokemuksen toistuminen takaumina. Uhreille tulee tarjota heti väkivallan tapahduttua ammatillista apua ja tukea. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 15–17, 29.)

Suomen seksuaalirikoslainsäädäntö uudistui 1.1.2023. Uudistuksella vahvistettiin jokaisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja henkilökohtaisen koskemattomuuden suojaa. Seksuaalirikoksen määritelmässä keskeistä on vapaaehtoisuuden puute. Suurin muutos lakiuudistuksessa on, että raiskauksen määritelmä perustuu nyt suostumukseen. Toinen tärkeä muutos on, että seksuaaliseen ahdisteluun voi syyllistyä muullakin tavalla kuin koskettelemalla, kun teko on riittävän vakava. Uusi lainsäädäntö myös puuttuu seksuaalisiin loukkauksiin verkossa ja seksuaalisen kuvan levittämiseen ilman lupaa. Myös seksuaalirikosten rangaistukset kovenivat. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten määrittelyssä painottuu lapsen koskemattomuus ja lähtökohtana on, ettei lapsi voi suostua seksuaaliseen tekoon aikuisen kanssa. (Oikeusministeriö 2024.)

Suomessa lainsäädäntö turvaa itsemääräämisoikeutta fyysisessä ympäristössä sekä verkossa. Sokerideittailun kontekstissa olennaiset lait löytyvät Suomen Rikoslain (39/1889) luvuista 20 Seksuaalirikoksista ja 24 Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta. Lain keskeisten piirteiden tunteminen on nuorten aikuisten kanssa toimiville olennaista, jotta ammattilainen voi tunnistaa tilanteet, joissa nuoren seksuaalista itsemääräämisoikeutta suojaavaa lakia on rikottu. Kaltoinkohdeltua, ja huolta siitä, on tärkeä ottaa puheeksi nuoren kanssa. (Kokkonen ym. 2020, 5–6.)

Nuoria aikuisia suojaa Suomen Rikoslain (39/1889) 20. luku seksuaalirikoksista, johon kuuluu raiskaus ja törkeä raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen, seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö, paritus ja törkeä paritus. Seksuaalirikos raiskaus tapahtuu lain mukaan silloin, kun henkilön osallistumista sukupuoliyhteyteen ei ole pidettävä vapaaehtoisena, eli jos hän ei ole sanallisesti, käytöksellään tai muulla tavalla ilmaissut osallistuvansa siihen vapaaehtoisesti tai hän ei ole voinut muodostaa tai ilmaista tahtoaan voimakkaan päihtymystilansa vuoksi. Rikoslain 20. luvun pykälän 7. mukaan seksuaalisen kuvan luvaton levittämistä on, kun henkilö oikeudettomasti esittää tai levittää toista seksuaalisesti esittävän todellisuuspohjaisen tai todenmukaisen kuvan tai kuvataallenteen siten, että teko loukkaa olennaisesti tämän seksuaalista itsemääräämisoikeutta. (Rikoslaki 39/1889.)

Rikoslain (39/1889) 24. luku yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta sisältää myös sokeideittailun kannalta oleelliset lait yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä ja kunnianlouk-

kauksesta sekä törkeästä kunnianloukkauksesta. Rikoslain 24. luvun pykälä 8 määrittelee yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseksi sen, kun oikeudettomasti joko joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai muuten toimittamalla lukuisten ihmisten saataville henkilö esittää toisen yksityiselämästä tiedon, vihjauksen tai kuvan siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai muuten kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa. Pykälän 8 mukaan henkilö, joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, taikka muuten kuin kohdassa 1 tarkoitetulla tavalla halventaa toista, on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon. (Rikoslaki 39/1889.)

3 NÄKÖKULMIA PUHEEKSI OTTAMISEEN

Sokerideittailu koskettaa useaa nuoren aikuisen elämän osa-aluetta, kuten minäkuvaa, itsetuntoa, seksuaalisuutta tai taloudellista pärjäämistä. Sokerideittailusta puhuttaessa täytyy ymmärtää ilmiön moniulotteisuus nuoren aikuisen elämässä. Tämän vuoksi ilmiön puheeksi ottaminen sekä siitä keskusteleminen tulee osata tehdä sensitiivisellä ja traumatietoisella otteella. Tässä kappaleessa olemme näiden näkökulmien lisäksi nostaneet esille seksuaalisuudesta puheeksi ottamisen sosiaalialalle sovellettavia menetelmiä, kuten *PLISSIT* ja *Better*, joita hyödynnämme oppaassa.

3.1 Seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan puheeksi ottamisesta

Seksuaalisuuden herkkyys ja intiimiys sekä väkivallan kokeneiden usein voimakkaat syyllisyyden ja häpeän tunteet vaikeuttavat väkivallasta kertomista. Näiden syiden vuoksi aloite väkivallasta puhumisesta tulisi tulla ammattilaiselta ja se tulisi tehdä kunnioittavalla tavalla. Kysymällä ammattilainen antaa asiakkaalle luvan puhua aiheesta ja mahdollisesti kokemastaan väkivallasta. Asiakkaan oikeanlainen avunsaanti voi turhaan pitkittyä kysymättä jättämisen vuoksi. Kysyminen myös osoittaa asiakkaalle, että ammattilainen kestää itse asiakkaan kokemusten käsittelemisen. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 26.)

Ammattilaisen tarjoamalla psykososiaalisella tuella pyritään rauhoittamaan voimakkaita stressivasteita. Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneiden kohdalla silloin tarkoitetaan inhimillistä, empaattista ja turvallista kontaktia, jossa asiakkaalle ollaan läsnä, hänen kokemuksensa kuullaan ja sitä uskotaan. Ensivaiheen psykososiaalinen tuki keskittyy asiakkaan tunteiden ja oireiden normalisointiin sekä tiedon ja tuen antoon käytännön asioihin. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 35.) Sensitiivisyys asiakkaan tarpeille ja tilanteille riippuu pitkälti työntekijöiden ammattitaidosta, mutta sensitiivisellä kohtelulla voidaan edistää asiakkaan toimintakykyä sekä helpottaa viranomaisten toimintaa. Sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön ammattilaisia onkin jatkuvasti koulutettava asiakkaiden sensitiiviseen kohteluun. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 57–58.)

Seksuaalisuutta loukkaavasta väkivallasta kysyminen ja aiheen puheeksi ottaminen tapahtuu aina asiakkaan kanssa kahden kesken, sillä siitä kysyminen ei ole turvallista toisten asiakkaiden ollessa

läsnä. Jotta luottamus voi vahvistua, ammattilaisen on ensin osoitettava, että hän pystyy rauhallisesti kuulemaan asiakasta ja rauhoittamaan tilanteen. Uhrille tulee kertoa saatavilla olevasta avusta sekä suullisesti että kirjallisesti, ja hänet tulee ohjata tarpeenmukaisiin palveluihin. Palveluiden käyttäminen kuitenkin suunnitellaan aina yhdessä asiakkaan kanssa. Esimerkiksi mahdollisen rikosilmoituksen tekoon tulee asiakasta kannustaa, muttei painostaa. Avun saaminen ei ole sidonnaista esimerkiksi poliisille ilmoittamisesta tai asiakkaan päihtymyksestä tapahtumahetkellä. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 26, 57.)

3.2 Traumainformoidusta työotteesta

Sokerideittailusta puhuttaessa tulee huomioida traumainformoitu työote, sillä nuorella aikuisella voi olla aiempia traumoja tai sokerideittailu voi olla itsessään traumatisoivaa. Aiempi trauma voi olla seksuaalisuutta koskeva tai esimerkiksi kehityksellinen trauma, mitkä voivat vaikuttaa keskustelutilanteeseen esimerkiksi luottamuksen syntymisen vaikeutena tai vireystilan muutoksena. Traumainformoitu työote auttaa työntekijää tunnistamaan näitä haasteita työskentelyssä.

Traumaattisella kokemuksella tarkoitetaan konkreettisesti tai psykologisesti henkeä tai turvallisuutta uhkaavaa kokemusta, joka ylittää henkilön senhetkisen kyvyn integroida tapahtunut osaksi omaa kokemushistoriaansa. Pelkkä ulkoinen tapahtuma ei itse suoraan määrittele traumajälkeä, vaan kokemukseen vaikuttaa myös henkilön kyky sisäistää tapahtuma. Tapahtuman luonne ja kesto ovat keskeisiä traumajäljen kannalta, sillä toisen ihmisen tekemä paha on herkempi traumatisoimaan kuin esimerkiksi luonnonmullistuksiin liittyvät kokemukset. Iällä on suuri vaikutus kykyyn ymmärtää, kestää ja hyväksyä ympärillä tapahtuvia asioita. Tutkitun tiedon mukaan myös sekä fyysisen että emotionaalisen vaille jäämisen vaikutus voi näkyä kehityksellisenä traumana. Köyhyys on tunnistettu yhdeksi riskitekijäksi trauman ohjaamiin systeemeihin ja yhteisöihin altistumiselle. Köyhyys voi olla paitsi aineellista, myös sosiaalista eli ravitsevien ihmissuhteiden puutetta. (Pelkonen & Sarvela 2020.)

Traumainformoituun työotteeseen kuuluviin periaatteisiin, uskomuksiin ja arvoihin kuuluu toisen ihmisen ja hänen rajojensa sekä työntekijän omien rajojen kunnioitus. Lisäksi työotteeseen kuuluu ymmärrys siitä, kuinka traumatisoituminen voi aiheuttaa hyvin voimakkaita ja ristiriitaisia tunteita. On tärkeää pitää hyvää tunneyhteyttä tuettaviin, mutta tunneyhteyden syntymiseen voi kulua aikaa,

johtuen traumatisoituneen vaikeuksista luottaa kehenkään. Työskentelyssä tulee myös huomioida traumasta toipumisen ei-lineaarinen luonne. Traumatisoitumisella on myös vaikutus vireystilaan, sillä taistelu- tai lamaannustilassa sosiaalinen liittyminen toisiin ihmisiin on katkennut. Tällöin traumatisoitunut kokee turvallisuudentunteen menettämisen, mikä ohjaa hänen huomionsa kohdistumaan mahdollisiin uhkatekijöihin ja aiheuttaa vireystilan muutoksen, jolloin muu informaatio jää toisarvoiseksi. Traumatisoitumiseen liittyy usein myös kielteisiä tunteita omaan kehoon ja vaikeus havaita oman kehon viestejä. Traumainformoitu työote ohjaa toimijaa välttämään vaikeiden kokemusten aktivoitumista traumatisoituneella sekä lisää toimijan kykyä säilyttää rauhallisuus omassa toiminnassaan. Traumainformoituun työotteeseen työntekijän kannalta kuuluu myös riski sijaistraumatisoitumiseen tai empatia-uupumukseen. (Pelkonen & Sarvela 2020.)

3.3 PLISSIT ja Better menetelminä puheeksi ottamiseen

Jack Annon on kehittänyt vuonna 1976 PLISSIT-mallin seksuaalisuuden puheeksi ottamisen tueksi. Mallia on kehitetty jälkeempinä muun muassa Taylorin ja Davisin toimesta. PLISSIT-malli on tunnetuin ja eniten käytössä oleva malli Suomessa seksuaalisuuden puheeksi ottamiseksi. Malli on alun perin suunniteltu terveydenhuollon ammattilaisille, mutta sitä voidaan myös soveltaa sosiaalialalla. PLISSIT-malli koostuu neljästä eri tasosta. Tasoja ovat P (*Permission*, luvan antaminen), LI (*Limited Information*, rajattu tieto), SS (*Specific suggestions*, erityisohjeet) ja IT (*Intensive Therapy*, intensiivinen terapia). Kyseisten tasojen avulla on tarkoitus helpottaa seksuaalisuuteen liittyvien ongelmien ja kysymysten lähestymistä sekä käsittelyä. Luvan antamisella tarkoitetaan puhumiseen kannustamista seksuaalisuuteen liittyen sekä huolenaiheiden normalisointia. Rajatulla tiedolla tarkoitetaan sen kaltaisen tiedon tarjoamista asiakkaalle, joka vastaa hänen rajattuun ongelmaansa. Erityisohjeet-tasolla keskitytään erilaisten harjoitusten tai ohjeiden tarjoamiseen asiakkaalle, minkä tavoitteena on asiakkaan tilanteen muuttaminen. Viimeinen taso on intensiivisen terapian taso, jossa hyödynnetään erilaisia teoreettisia lähtökohtia omaavia terapiamenetelmiä pitkäkestoisten seksuaaliongelmien hoitamiseen. Suurinta osaa asiakkaista voidaan auttaa jo mallin ensimmäisten tasojen avulla, mutta osa asiakkaista tarvitsee myös tehokkaampaa tukea, jolloin voidaan hyödyntää myöhempiä tasoja. PLISSIT-malli on todettu toimivaksi ja tehokkaaksi välineeksi puheeksi ottamisen avuksi. Mallin hyöty näkyy konkreettisesti seksuaalisuuden puheeksi ottamisessa tarvittavan ammatillisen osaamisen jäsentämisenä suhteessa asiakkaiden ongelmiin. (Sinisaari-Eskelinen ym. 2016, 288–289.)

Puheeksi ottamisen kulkua ja vaiheita sekä vaiheiden yksityiskohtia konkretisoimaan on myös luotu toinen malli, Better-malli. PLISSIT-mallin tavoin Better-malli on luotu terveydenhuollon ammattilaisille, mutta sitä voidaan myös soveltaa sosiaalialalla. JoAnn Mick on kehittänyt Better-mallin, ja se koostuu kuudesta vaiheesta muodostaen prosessinomaisen kokonaisuuden. Better-mallin mukaan ensimmäinen vaihe on asian puheeksi otto (*Bring up the topic*), jonka tarkoituksena on luoda turvallinen ympäristö ja otollinen ilmapiiri seksuaalisuuden puheeksi ottamiselle. Toisessa vaiheessa, huolen ilmaisussa (*Explain*), työntekijä esittää oman huolensa asiakkaalle ja painottaa asian puheeksi oton tärkeyttä. Asiakkaalle täytyy tarjota mahdollisuus omien huolenaiheiden ilmaisuun. Kolmas vaihe on asiasta kertomisen vaihe (*Tell*), jossa käsitellään aikaisemmassa vaiheessa esiintyneitä asiakkaan huolenaiheita sekä keskitytään niiden ratkaisemiseen. Ammattilaisen osaamisen rajojen kuvaaminen ja tarvittavan tiedon selvittämisen mahdollisuus pitää tuoda asiakkaan tietoon. Oikea-aikaisuuden vaihe (*Timing*) tarkoittaa asioiden käsittelyn ajoituksen näkökulmasta tapahtuvaa puheeksi ottamisen tarkastelua. Oikea-aikaisuus pitää sisällään esimerkiksi asiakkaan kokemuksen parhaasta ajasta kertoa seksuaalisuuteen liittyvistä huolenaiheistaan. Työntekijällä on kuitenkin vastuu oikea-aikaisuuden tunnistamisesta, jossa vaaditaan herkkyyttä tilanteen ymmärtämiseksi. Viidennessä, eli ohjauksen vaiheessa (*Educate*) asiakkaalle kerrotaan esimerkiksi erilaisista harjoituksista, joiden avulla asiakkaan huolenaiheita on mahdollista ratkaista. Viimeinen vaihe on kirjaamisen vaihe (*Record*). Ohjauskeskustelu, käsiteltyjen asiakirjojen kirjaaminen ja ohjaustilanteen arviointi ovat viimeiseen vaiheeseen kuuluvia tehtäviä. Better-malli tukee asiakaslähtöisyyttä sekä helpottaa seksuaalisuuden puheeksi ottamista. Malli on yksinkertainen, minkä vuoksi työntekijän on helppo omaksua malli ohjaustilanteeseen ilman pitkäkestoista kouluttautumista. (Sinaari-Eskelinen ym. 2016, 289–290.)

3.4 Akuuttiavusta

RAP-kansiota (Raiskatun akuuttiapu) mukaillen (Brandt ym. 2002) tärkeimmät periaatteet seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen kohdalla ovat: kuuntele ja usko uhria, anna myötätuntoa ja huolenpitoa, mutta älä syyllistä, ja ohjaa uhri tarvittaessa kriisiavun piiriin. Tilannetta ei saa myöskään vähätellä eikä kauhistella. Jo ensikohtaamisesta lähtien ammattilaisen asenteella on suuri merkitys uhrin toipumisen kannalta. Kuunteleminen tulee tehdä rauhallisesti läsnä ollen ja

lohduttaen, eikä neuvomista ja opastamista tule kiirehtiä. On myös tärkeää kertoa, että kokemuksesta on mahdollista toipua. Oikea-aikaisilla palveluilla voidaan edistää toipumista. Jos et itse pysty auttamaan, ei uhria silti tule jättää selviytymään yksin, vaan hänet tulee saattaa oikean avun piiriin. Ammattilaisen empaattinen suhtautuminen, selkeä vuorovaikutus, luotettavat ja turvalliset rajat sekä konkreettinen huolenpito tuovat uhrille turvaa. (Brandt ym., 3–6.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Sokerideittailu on nykyisessä muodossaan suhteellisen uusi ilmiö. Tutkimustietoa sokerideittailuilmioista on vähän, minkä vuoksi ammattilaisten osaaminen sokerideittailuun liittyen ei välttämättä ole riittävää. Opinnäytetyömme tuotoksen eli oppaan sisältö perustuu nuorten aikuisten kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa käytyihin keskusteluihin ja niistä ilmenneisiin tiedon tarpeisiin. Oppaan tavoitteena on toimia ammattilaisten tukena sokerideittailuun liittyvien tilanteiden puheeksi ottamisessa ja käsittelyssä. Oppaassa tarjoamme lisäksi tietoa sokerideittailusta sekä nostamme esiin esimerkiksi siihen liittyviä riskejä. Opas toimii työvälineenä ammattilaiselle ja sen avulla ammattilainen voi tukea ja parantaa nuoren hyvinvointia esimerkiksi sokerideittailun haittoja ehkäisevästi tai sokerideittailun seuraamusten käsittelyssä.

Opinnäytetyömme kannalta tärkeitä sosiaalialan kompetensseja on eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen sekä kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen. Asetimme opinnäytetyöllemme tavoitteeksi toteuttaa se opinnäytetyösuunnitelman mukaisesti, hyödyntää tietoperustaa kattavasti tukien opinnäytetyömme tarkoitusta sekä osata työskennellä sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti koko opinnäytetyöprosessin ajan. Tavoitteenamme oli myös työskennellä asiakaslähtöisesti, suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti yhteistyötahomme kanssa. Tavoitteenamme oli kehittää omaa ammatillista osaamista yhteiskehittämisen ja projektityöskentelyn avulla. Tavoitteena oli myös lisätä nuorisotyön ammattilaisten valmiuksia kohdata sokerideittailuilmioita työssään.

4.1 Toiminnallisen opinnäytetyön tuotos: opas ammattilaisille

Toiminnallisen opinnäytetyömme lopputuotteena on tarkoitus kehittää opas ammattilaisille sokerideittailuilmioista. Opas pitää sisällään teoreettista tietoa sokerideittailusta. Oppaan sisältöön vaikuttaa merkittävästi ammattilaisten kanssa käydyistä yhteiskehittämiskeskusteluista ilmennyt sosiaalialan ammatillisille saatavilla olevan tiedon puute sokerideittailusta. Tällaisina asioina voisivat korostua esimerkiksi sokerideittailun puheeksi otto nuorten kanssa sekä ilmiön teoreettisen tiedon lisääminen. Oppaan tarkoituksena on tukea nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten ammatiosaamista.

Sokerideittailu on ilmiönä suhteellisen uusi ja tuntematon. Tutkimustietoa ei ole paljoa, joten ammattilaisten osaaminen sokerideittailuun liittyen ei ole kattavaa. Opasta suunnitellaan ammattilaisten tueksi tiedon lisäämiseksi sokerideittailuun liittyen sekä nostamme esiin esimerkiksi sokerideittailun ilmiöön liittyviä haittoja ja seurauksia. Opas toimisi työvälineenä ammattilaiselle, minkä avulla hän voi tukea ja parantaa nuoren hyvinvointia tarjoamalla ammattiosaamistaan esimerkiksi sokerideittailun haitallisten seuraamusten käsittelyssä.

Oppaan sisällöstä tehdään prototyyppiversio, joka luodaan teoriapohjan sekä ammattilaisten kanssa käytyjen yhteiskehittämiskeskusteluiden avulla. Tämän jälkeen oppaalle muotoillaan visuaalinen ilme, josta myös tehdään useampi versio yhteistyötahon arvioitavaksi. Yhteistyötahon palautteen perusteella oppaasta muotoillaan lopullinen versio, joka hyväksytään yhteistyötaholamme ennen opinnäytetyön palauttamista ja julkaisutapahtumaa.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyömme olemme toteuttaneet yhteiskehittämisenä Vuolle Tyttöjen Talon kanssa ja toteutuksen teoreettisina lähtökohtina olemme käyttäneet toimijalähtöistä kehittämistä sekä osaamisen tuotteistamista. Yhteiskehittämiskeskusteluista olemme saaneet arvokasta tietoa käytännön työskentelystä sekä ajankohtaisista ilmiöistä nuorten aikuisten keskuudessa. Tässä luvussa käymme lopuksi läpi myös projektityöskentelymme etenemistä sekä projektin vastuunjakoja.

5.1 Toimijalähtöinen kehittäminen yhteiskehittämisen mallina

Teoreettisena lähtökohtana opinnäytetyöllemme on toimijalähtöinen kehittäminen. Toimijalähtöistä kehittämistä voidaan käyttää keinona vastata palveluiden saavutettavuuden ja vastaavuuden haasteisiin. Tiivistettynä toimijalähtöisen kehittämisen malli on yksinkertaisesti yhteiskehittämistä, joka vastaa ajankohtaiseen haasteeseen, ja jossa korostetaan käyttäjälähtöisyyttä palveluiden kehittämisessä. Toimijoiden näkemykset kehittämistoiminnan suunnasta ja tavoitteista ovat toimijalähtöisen kehittämisen perusta. Toimijalähtöisessä kehittämisessä pyritään mahdollistamaan niin virallisten kuin epävirallisten organisaatioiden osallistuminen sekä palveluiden käyttäjien että ammattilaisten osallistuminen. Kehittämiseen siis osallistuvat kaikki ne, joita toiminta koskettaa. Toimijoita voivat olla esimerkiksi ammattilaiset, rinnakkaisorganisaatiot ja niiden työntekijät, järjestöt, asiakkaat ja aktivistit. (Toikko 2012, 152–158.)

Kehittäminen voi kohdistua ammattilaisten osaamisen kehittämiseen. Tällä tarkoitetaan hyvien työkäytäntöjen ja toimivien mallien luomista ja levittämistä. Eräs esimerkki tällaisen toiminnan tuloksesta on varhaisen puuttumisen menetelmä. Tällöin kehittäminen kohdistuu professioiden osaamisväkiväyksen kehittämiseen. Esimerkiksi ammattilaisten asiantuntijuuden kehittäminen voi pitää sisällään myös asiakkaita osallistavia elementtejä. (Toikko 2017.) Kehittämistoiminnan lähtökohtien määrittely eli perustelu on edellytys toiminnan organisoinnille, toteutukselle sekä arvioinnille. Kehittämistoimintaa ideoidessa tulisi löytää riittävät perustelut siihen, mitä halutaan ja miksi halutaan kehittää. Perustelu pitää yleensä sisällään ongelmaan tai visioon pohjautuvan näkökulman. Ongelmalla voidaan tarkoittaa esimerkiksi nykytilanteeseen liittyvää ongelmaa ja visiolla puolestaan ideaalitilanteen tavoitteluun tulevaisuudessa. Tavoitteenasettelun hyväksyntä sekä virallistaminen

ovat kehittämistoiminnan organisoinnin perusta. Organisoinnilla tarkoitetaan toiminnan suunnittelua ja valmistelua, eli käytännön toteutuksen suunnittelemista. Tavoitteet muodostavat organisoinnin lähtökohdan ja resurssien määrittely on osa organisointia. Keskeinen asia organisoinnissa on toimijoiden määrittely ja lähtökohtaisesti voidaankin ajatella niin, että toimintaan osallistuvat esimerkiksi ne organisaatiot, järjestöt, palveluiden käyttäjät, kansalaiset tai muut tahot, joita kehittäminen koskee tavalla tai toisella. (Toikko & Rantanen 2009.)

Lineaarinen kehittämistoimintamalli etenee järjestyksessä tavoitteen määrittelystä suunnitteluun, toteutukseen, päättämiseen ja arviointiin. Tavoitemäärittely pohjautuu yksittäiseen ideaan, tunnistettuun tarpeeseen tai ulkoiseen paineeseen samalla luoden perustan, johon myöhempi prosessi rakentuu. Suunnitteluvaiheessa kartoitetaan osallistuvat toimijat. Suunnittelun tarkoituksena on muodostaa projektisuunnitelma, joka pitää sisällään esimerkiksi seuraavanlaisia toimintaan liittyviä asioita: aikataulu, projektiorganisaatio, työsuunnitelma, viestintä sekä vastuiden määrittely. Toteutusvaihe elää kehittämistoiminnan edetessä, minkä seurauksena projektisuunnitelmaa joudutaan muokkaamaan tai täydentämään ainakin jonkin verran. Toteutuksen aikana noudatetaan suunnitelmaa, jonka pohjalta tuote valmistetaan. Lineaarinen malli loppuu projektin päättämiseen ja arviointiin. Projektin aikana esiin nousseilla kehitysideoilla on taipumus pitkittää meneillään olevaa projektia, mutta uudet kehitysideat voidaan projektoida erikseen, jotta nykyinen projektitoiminta saataisiin päätökseen. Loppuraportointi ja jatkoideoiden esittäminen kuuluvat päätösvaiheeseen. (Toikko & Rantanen 2009.)

Kehittämistoiminnan toteutus muodostuu ideoinnista, priorisoinnista, kokeiluista ja mallintamisesta. Ideoinnin tarkoituksena on erilaisten menetelmien keksiminen asetetun tavoitteen saavuttamiseksi, minkä vuoksi ideointiin voidaan palata toteutuksen aikana uusien näkökulmien kautta, eikä se ole pelkästään sidottu kehittämistoiminnan perusteluun ja organisointiin. Priorisoinnilla karsitaan sellaisia asioita pois, joita ei ole mahdollista toteuttaa, vaikka karsitut asiatkin vaatisivat kehittämistä tavalla tai toisella. Konkreettinen kokeilu on mahdollista aloittaa ideoinnin ja priorisoinnin jälkeen. Kokeilun tarkoituksena on kerätä palautetta ja sen pohjalta kehittää toimintaa edelleen. Konkreettisen tekemisen vastapainona toimii pohtiva ja analysoiva taso, joka tukee kokeilevaa mallia. (Toikko & Rantanen 2009.)

Kehittämistoiminnan arviointi yhtenä tehtävänä suuntaa kehittämistoiminnan prosessia. Arvioinnissa tarkastellaan tavoitteiden ja lopputulosten välistä suhdetta, kehittämisen onnistuneisuutta, ja epäkohtia, joihin ei kehittämisen aikana keksitty ratkaisua. Kehittämisprosessista usein eroava,

omaa prosessiaan vaativa tehtävä on tulosten levittäminen. Tuotteistaminen ei kuitenkaan takaa tuotteen tai palvelun leviämistä, vaan ennemminkin tukee siihen liittyvää sosiaalista prosessia. Sosiaalinen legitimointi on oleellinen osa kehittämistulosten levittämistä. (Toikko & Rantanen 2009.)

5.2 Yhteiskehittämiskeskusteluiden kautta saatuja näkökulmia

Tässä opinnäytetyössä hyödynnämme yhteiskeskusteluista saatua nuorten aikuisten kanssa työskentelevien ammattilaisten kokemustietoa tutkitun tiedon lisänä. Työntekijöiltä saatu käytännön työn näkökulma antaa konkreettisia neuvoja puheeksi ottamiseen sekä avartaa ilmiön ymmärrystä paikallisesti. Yhteiskehittämiskeskusteluja toteutimme tutkitun tiedon perustaa hyödyntäen ja sitä kommentoimalla. Seuraavaksi käymme läpi yhteiskehittämiskeskusteluiden kautta saatua tietoa.

Yhteiskehittämiskeskusteluissa nousi esille tärkeä huomio siitä, että seksuaalisuudesta puhumista tulisi ammattilaisena harjoitella. Seksuaalisuus on normaali asia ihmisyydessä ja siitä puhuminen on myös normaalia. Kohtaamisessa ensivaikutelma on kuitenkin tärkeä. Tämän vuoksi puhumista voidaan harjoitella esimerkiksi opiskelu- tai työyhteisön kesken opetellen kysymään suoraan ja empaattisesti. Harjoittelemalla voi myös pohtia puheeksi ottamisen tilan lisäksi oman äänenpainon, vireystilan ja kiireettömyyden vaikutusta tilanteeseen. Ammattilaisella on asiakastilanteessa sosiaalinen vastuu, johtuen eriarvoisesta asemasta auttajan ja autettavan välillä. Auttaja on tällöin myös vastuussa tilanteen turvallisuudesta. Keskustelemista ei tarvitse vältellä siksi, että pelkää tekevänsä virheitä. Mokaaminen voi olla myös ammatillisesti kasvattava kokemus. Omasta mokaamisesta voi kertoa asiakkaalle ja pahoitella sitä, jolloin keskinen luottamus mahdollisesti säilyy tai jopa vahvistuu. Ammattilaisen ei tarvitse tietää kaikkea, vaan hän voi myös oppia asiakkaalta.

Toinen tärkeä esiin noussut huomio on ryhmädynamiikan merkitys vertaistuen näkökulmasta. Ammattilaisen ja asiakkaan välinen kahdenkeskinen vuorovaikutus voi pahimmillaan olla ahdistavaa, etenkin hiljaisuuden mukana tulevan painostuksen tunteen vuoksi. Ryhmäkeskusteluissa asiakkaalla on lupa olla hiljaa, kuunnella ja osallistua keskusteluun silloin, kun hän itse kokee sen mielisäksi sekä turvalliseksi. Ammattilaisen tulee tarjota asiakkaalle tietoa erilaisista vertaisryhmistä ja niiden toiminnasta.

Miespuolisten asiakkaiden kanssa vaikeiden asioiden parissa työskenneltäessä korostuu turvallisen pohjan luomisen merkitys. Miesten kesken huumori on todettu toimivaksi jäänmurtajaksi, mutta sen käyttö kuitenkin vaatii ammattilaiselta pelisilmää. Ammattilainen pyrkii kohtaamaan asiakkaan siten, että kynnys osallistumiseen olisi mahdollisimman matala. Asioista puhumiseen vaikuttaa aika, tila ja paikka. Miesten kohdalla puhumisen vaikeus korostuu, kun olemassa ei ole enää niin useita paikkoja, joissa on helppoa luontaisesti osallistua toimintaan. Toiminnallisuuden, kuten pelaamisen tai autolla ajamisen, on todettu olevan toimiva työväline miespuolisten asiakkaiden kanssa työskentelyssä. Miespuolisten asiakkaiden kanssa toimii usein tilanteeseen etukäteen viritäytyminen, eli kohtaaminen alkaa muulla kuin puhumisella päivän teemasta. Kohtaamistilannetta ja vuorovaikutusta siis ”lämmittelään kuin saunaa”. Keskustelua voi tulla myös asioista, joista asiakkaalla ei ole itsellään vielä kokemusta tai joista hän kokee jääneensä vaille. Nuorten miesten keskuudessa esimerkiksi incel-ilmio on saanut aikaan paljon keskustelua ja sen kautta voidaan hakea vertaistukea sosiaaliselle vaille jäämiselle. Poikuuden menettämiseen liittyy paineita, sillä sen koetaan olevan eräänlainen merkkipaalu elämässä. Miehisyyteen voi liittyä rankkoja odotuksia, kuten oletus siitä, että mies olisi aina halukas seksuaaliseen kanssakäymiseen. Miesten kohdalla esimerkiksi tahattomat fyysiset reaktiot, kuten erektio, vaikeuttavat suostumuksen tulkintaa.

Sokerideittailu voi olla nuorisotyön ammattilaiselle melko näkymätön ilmiö, sillä sokerideittailu tahtuu paljolti verkossa. Tämän vuoksi ammattilaisella nouseva huoli liittyen sokerideittailuun ja sen puheeksi ottaminen voi olla haastavaa. Joitain merkkejä sokerideittailusta voi näkyä esimerkiksi silloin, kun aiemmin vähävaraisella nuorella aikuisella on yhtäkkiä käytössään kalliita merkkivaatteita tai -tuotteita tai hän käy paljon ulkona syömässä tai matkoilla. Media, ja etenkin sosiaalinen media, voi luoda epärealistista mielikuvaa tavallisesta elämästä. Nuoren kanssa voidaan esimerkiksi keskustella hänen omista arvoistaan ja niiden mukaisen elämän elämisestä. Sokerideittailusta keskusteltaessa ammattilainen voi ottaa esille myös kysymystä siitä, mistä luksuselämän ihannointi johtuu. Tilanteessa, jossa sokerideittailun motiivina on taloudellinen pärjääminen, voi ammattilainen keskustella nuoren aikuisen kanssa muista taloudellisen tuen mahdollisuuksista, kuten esimerkiksi sosiaaliturvasta, osa-aikatyöstä tai ruoka-avusta.

Yhteiskehittämiskeskusteluissa nousi esille riskitekijäksi myös nuori ikä ja tarkemmin otsalohkon kehittymättömyys. Nuoret usein tekevät päätöksiä hetken mielijohteista. Nuoret ovat jo itse vastuussa itsestään sekä vartalostaan, minkä vuoksi he saattavat tehdä päätöksiä pelkästään todistaakseen omaa päätösvaltaansa. Tämä voi johtaa sellaisiin päätöksiin, joita ei itse välttämättä halua tai joihin ei ole valmis. Yhteiskehittämiskeskusteluissa ilmi nousi myös Covid-19 pandemian

vaikutus nuorten resilienssiin. Covid-19 pandemian vuoksi nuorilta puuttuu vuorovaikutuskokemusta, mikä nähdään yhtenä riskitekijänä. Omista rajoista kiinni pitäminen voi olla hankalaa silloin, kun toinen on tarjonnut jotain, kuten päihteitä, matkan tai yöpaikan. Tällöin tilanteeseen liittyy usein pelkoa, jolloin kieltäytyminen on vaikeampaa. Sokerideittailusuhteissa ei ole kyse primäärisuhteesta, eli ensisijaisesta suhteesta, vaan sokerisuhteen molemmilla osapuolilla voi olla omat parisuhteensa. Sokerideittailusuhteen ei ole tarkoitus muuttua pysyväksi parisuhteeksi. Sokerideittailu usein tapahtuu verkossa. Nuorilla ei välttämättä ole tiedossa, että kaikesta jää jälki verkkoon, kuten oma nimi ja jaetut kuvat. Näitä tietoja on hankala jälkikäteen poistaa, mitä ei aina välttämättä ymmärretä.

5.3 Osaamisen tuotteistaminen menetelmänä

Tämän opinnäytetyön kannalta osaaminen, joka tuotteistetaan opinnäytetyön tuotokseen eli oppaaseen, yhdistää sokerideittailun tutkimustietoa sekä yhteiskehittämisen keskustelujen kautta ilmennyttä nuorisotyön ammattilaisten kokemusperustaista tietoa. Seuraavaksi perustelemme valintojamme osaamisen tuotteistamiseksi oppaaseen, liittyen esimerkiksi oppaan ulkoasuun ja sisältöön. Lisäksi pohdimme osaamisen tuotteistamista julkaisutapahtuman kannalta.

Sosiaalialalla osaamisen tuotteistamisessa keskeinen ominaisuus tuotteella voi olla esimerkiksi informaation välittäminen. Informaatiota voidaan välittää terveys- ja sosiaalialalla asiakkaille, organisaatioiden henkilökunnalle tai yhteistyötahoille. Periaatteita informaation välittämiseen voidaan soveltaa henkilökunnan toimintaohjeisiin tai esittely- ja tiedotusmateriaaleihin yhteistyötahoille. Informaation välittämisessä keskeisin sisältö on tosiasiat ja ne pyritään kertomaan täsmällisesti, ymmärrettävästi ja vastaanottajan tiedontarve huomioiden. Informaation välittämisen tuotteille ongelmia ovat sisällön valinta ja määrä sekä tietojen muuttumisen ja vanhentumisen mahdollisuus. Informaation kohderyhmä voi olla hyvin heterogeeninen, jolloin vaikeutena on kaikille sopivan sisällön valinta. (Jämsä & Manninen 2000, 54–67.)

Tuotteistamisessa ohjeelliset ja esitteet ovat tavallisia informaation välittämisen muotoja. Tuotteen suunnittelu etenee tällöin tuotekehityksen (tässä opinnäytetyössä toimijalähtöisen yhteiskehittämisen) vaiheiden mukaan, mutta lopulliset tuotteen sisältöä ja ulkoasua koskevat valinnat teh-

dään varsinaisessa tuotteen tekovaiheessa. Tekstin tulee aueta lukijalleen ensilukemalta ja ydinajatuksen tulee olla selkeä. Asiasisällön valinta riippuu siitä, kenelle ja mihin tarkoitukseen välitettävä tieto suunnitellaan. Esimerkiksi suullisen ohjauksen tueksi tehdyn oppaan sisältö poikkeaa sellaisesta oppaasta, jota asiakas käyttäisi ilman ammattihenkilöiden ohjausta. Sisältöä laatiessa tulee myös huomioida se, että teksti viestii ammattikunnan kulttuuriin, arvoihin ja ihmiskäsityksiin liittyviä näkökohtia esimerkiksi asioiden perusteluista, vaihtoehtojen esittämisestä ja kieltojen tai käskyjen käytöstä. Tällaiset ratkaisut ovat asiasisällön oheisviestintää ja voivat edistää tai estää viestin vastaanottamista. Ulkoasun tyyli on myös osa organisaation imagoa ja auttaa eri organisaatioissa valmistettujen tuotteiden tunnistamista. Tuotteen saatavuus esimerkiksi organisaation kotisivuilla on taloudellisinta ja halvinta, etenkin painotuotteeseen verrattuna. (Jämsä & Manninen 2000, 54–67.)

Informaatiota välitettäessä puheella sosiaali- ja terveysalalla, kuten erilaisissa ohjaus-, neuvonta- tai valistustilaisuuksissa, oleellista on tilanteen ainutkertaisuus. Tiedonvälitystilanteessa tapahtuvia asioita ei juuri voida korjata jälkikäteen. Tilaisuus tulee suunnitella lähtökohtaisesti kuulijaa ajatellen ja huomioiden keitä he ovat, paljonko heitä on, miksi he tarvitsevat tietoa, mikä motivoi heitä osallistumaan ja mitkä ovat heidän voimavaransa ja lähtökohtansa. Tilaisuuden asiasisältö, vaiheet ja menetelmät on turvallisinta suunnitella melko tarkasti ja etukäteen. Tilaisuuden ajankohta ja käytettävissä oleva aika käsiteltävän sisällön ja menetelmien valintaa. Lyhyessä ajassa käsiteltävä informaatio vaatii tueksi materiaalia, jonka avulla voidaan palauttaa mieleen sisällön ydinkysymyksiä ja yksityiskohtia. (Jämsä & Manninen 2000, 54–67.)

5.4 Projektityöskentely

Tässä opinnäytetyössä käytetään seuraavia projektityöskentelyn vaihteita, jotka ovat jaettu työpaketteihin ja avattu taulukossa 1:

1. Opinnäytetyön suunnittelu: tavoitteet, toimijat, yhteistyötaho, rajaukset, ja opas toiminnallisena tuotoksena.
2. Projektisuunnitelman teko sekä aikatauluista ja resursseista sopimiset.
3. Yhteiskehittämisen suunnittelu ja toteutus yhteistyötahon kanssa.
4. Oppaan tekeminen yhteiskehittämisenä.
5. Projektin päättäminen.

Taulukko 1. Kehittämisprosessin aikataulun mukaiset tapaamiset ja niiden välinen työskentely.

Tapaamiset	Kehittämisprosessin vaihe
Vaihe 1 Syys-lokakuu 2023	Opinnäytetyön suunnitelma <ul style="list-style-type: none"> • Kehittämistoiminnan kohteen perusteltu valinta ja yhteys pääyhteistyötahoon (Vuolle Tyttöjen Talo) • Toimijälähtöisen kehittämisen prosessin mukaiset vaiheet • Aikataulu ja vastuunjaot • Tiedonkeruumenetelmien valinta ja suunnittelu (yhteiskehittäminen) • Kehittämistyön lopputuloksen valinta (opas ammattilaisille)
Vaihe 2 Tammi-helmikuu 2024	Tutkimussuunnitelmasta saadun palautteen mukainen tutkimussuunnitelman viimeistely Keskustelut ammattilaisten kanssa <ul style="list-style-type: none"> • Tietoperustan koonti • Menetelmiä puheeksi ottamiseen
Vaihe 3 Maaliskuu 2024	Tiedonkeruun (tietoperusta ja yhteiskehittämiskeskustelut) läpikäyminen projektiryhmän kesken Oppaan sisällön suunnittelu perustuen tiedonkeruun tuloksiin Oppaan levittämisen suunnitelma (julkaisutapahtuman suunnittelu)
Vaihe 4 Huhtikuu 2024	Oppaan tekeminen perustuen vastuunjakoihin Palaute oppaan prototyypistä yhteistyötaholta
Vaihe 5 Toukokuu 2024	Oppaan julkaisu: Julkaisutapahtuma 24.5.2024
Vaihe 6 Toukokuu 2024	Opinnäytetyön päättäminen <ul style="list-style-type: none"> • Pohdinta • Tulevat kehittämiskohteet

Ensimmäinen työpaketti, eli kehittämisen suunnittelu, käynnistyi syyskuussa 2023. Ensimmäinen tapaaminen oli syyskuussa 2023, jolloin keskustelimme ideasta opinnäytetyöhömme ja sen toteu-

tuksesta. Kehittämistoiminnan kohteen valinta perusteltiin Vuolle Tyttöjen Talon sokerideittailuselivityksestä nousseella tarpeella. Tällöin otimme myös yhteyden yhteistyötahoon eli Vuolle Tyttöjen Taloon. Keskustelimme yhdessä selvityksestä nousseesta ideasta oppaaseen, jota voitaisiin käyttää työskentelyssä nuorten kanssa. Rajasimme sokerideittailuilmion käsittelyn nuoriin aikuisiin. Pohdimme aluksi kyselyä tiedonkeruumenetelmänä oppaan sisältöön. Laadimme suunnitelmaan vastuunjaot ja aikataulun työskentelylle.

Kehittämisprosessin toinen työpaketti, eli projektisuunnitelman teko, alkoi tammikuussa 2024. Siirryimme tammikuun aikana kolmanteen työpakettiin, eli yhteiskehittämisen suunnitteluun. Toinen ja kolmas työpaketti etenivät osittain samanaikaisesti. Palasimme takaisin suunnitelmaamme, sen aikatauluun, tarkoitukseen ja opinnäytetyön kriteereihin. Keskusteltuamme opinnäytetyömme ohjaajan sekä yhteistyötahon kanssa päätimme luopua kyselyn teettämisestä ja vaihtaa tiedonkeruumenetelmiksi sokerideittailun tutkitun tiedon lisäksi yhteiskehittämisen, johon sisältyy yhteistyötahon kanssa käydyt keskustelut. Tavoitteena muutoksella oli, että tutkimukseen perustuvan tiedon lisäksi saamme näkökulmaa seksuaalineuvontatyöskentelyn käytäntöihin. Etsimme tietoperustaan myös sosiaalityöhön sovellettavia seksuaalisuuden ja seksuaalisuuteen liittyvän huolen puheeksi ottamisen malleja, joista valikoimme muun muassa RAP-kansion ohjeita sekä *PLISSIT*- ja *Better*-mallit. Sokerideittailun tietoperustaan tahdoimme nostaa esiin sokerideittailuun liittyviä motiiveja, riskejä ja haavoittuvuustekijöitä. Koimme tarpeelliseksi nostaa esiin myös seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan näkökulman. Projektimme tuotoksen, eli oppaan, julkaisemiseksi sovimme yhteistyötahomme kanssa alustavasti julkaisutapahtuman. Oppaan sekä opinnäytetyön levitys tapahtuisi Vuolle Tyttöjen Talon kotisivujen kautta sähköisenä materiaalina. Opinnäytetyömme suunnitelma hyväksyttiin helmikuussa.

Kolmannen työpaketin yhteiskehittämistä sekä neljännen työpaketin oppaan tekemistä toteutimme helmikuusta huhtikuuhun yhteistyötahomme Vuolle Tyttöjen Talon kanssa. Tiivistimme teoriapohjaa oppaan luomista varten. Tiivistelmän ensimmäisessä osassa käsitelimme tutkimustietoon perustuen sokerideittailun määritelmää, käytäntöjä, motiiveja sokerideittailuun, suostumusta, seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa, turvallisuutta, riskitekijöitä ja sokerideittailuun liittyvää lainsäädäntöä. Toisessa osassa käsitelimme sokerideittailun puheeksi ottamisen teoriaa ja menetelmiä. Näihin olimme valinneet seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan kokeneen auttamisen, *PLISSIT*- ja *Better*-menetelmät sekä raiskatun akuuttiavun. Sovimme yhteiskehittämistapaamisia, joissa yhteistyötahomme kommentoi opinnäytetyön sisältöjä oppaan tekemisen kannalta. Näissä yhteiskehittä-

miskeskusteluissa rajasimme ja määrittelimme oppaan sisältöä. Lisäsimme tietoperustaan traumainformoidun työotteiden aiempien yhteiskehittämiskeskustelujen perusteella. Yhteiskehittämiskeskusteluissa helmikuun aikana nousi näkökulma seksuaalisuuden puheeksi ottamisesta ryhmätilanteissa. Maaliskuun aikana viimeistelimme oppaan luonnoksen. Puheeksi ottamisen teoriaa ja menetelmiä tiivistimme ja yhdistimme oppaaseen kohdentuen sosiaalialan työskentelyyn nuorten aikuisten kanssa. Puheeksi ottamisen osioon oppaaseen saimme myös tärkeitä huomioita käytännön työstä yhteiskeskusteluiden kautta, minkä vuoksi lisäsimme oppaan viimeiseen osioon kysymyksiä ammattilaisille pohdittavaksi. Maaliskuun lopulla sovimme julkaisutapahtuman Tyttöjen Talolle 24.5.2024. Oppaan sisällön luonnostelun jälkeen siirryimme oppaan visuaalisen ilmeen luontiin, jonka ensimmäinen versio saatiin valmiiksi huhtikuussa. Esitimme oppaasta kaksi eri visuaalista ilmettä, joista valitsimme lopulliseen versioon yhteistyötahomme organisaation mukaisen ulkoasun. Huomioimme myös oppaan ulkoasun saavutettavuuden kannalta esimerkiksi riittävän kontrastin ja fonttien valinnan.

Viides työpaketti eli opinnäytetyön päättäminen aloitettiin huhtikuussa. Tällöin saimme valmiiksi oppaan lopullisen version ja siirryimme opinnäytetyön lopulliseen työstämiseen. Tähän kuului opinnäytetyön tiivistelmän, asiasanojen ja pohdinnan laatiminen sekä opinnäytetyön oikoluku. Liitimme lopullisen oppaan opinnäytetyömme liitteeksi ja palautimme opinnäytetyön arvioitavaksi. Siirryimme toukokuussa työstämään oppaan julkaisutapahtuman esitystä. Yhteiskehittämistapaamisia opinnäytetyöprosessin aikana on ollut kahdeksan.

5.5 Vastuunjako

Projektin päävastuut on jaettu yhteisesti opinnäytetyön suunnitelmassa. Työskentelemme ryhmänä, mutta opinnäytetyön päävastuulle on valittu vastuuhenkilöt työnjaon selkeyttämiseksi. Vastuunjaot, vastuuhenkilöt ja yhteistyötahot ovat jaoteltu alla olevassa taulukossa (Taulukko 2).

Taulukko 2. Projektin vastuunjako, vastuuhenkilöt ja yhteistyötahot.

Projektin päävastuunjaot	Vastuuhenkilö	Yhteistyötahot
Projektihallinta , aikataulut, ja viestintä	Katri Rintasaari	Vuolle Tyttöjen Talo
Tietoperusta sokerideittailusta	Milla Salmu	Vuolle Tyttöjen Talo ja Vuolle Poikien Talo
Opas ammattilaisille	Niko Väisänen	Vuolle Tyttöjen Talo

Opinnäytetyön ja oppaan julkaisu sekä projektin päättäminen	Milla Salmu, Niko Väisänen ja Katri Rintasaari	Vuolle Tyttöjen talo
--	---	----------------------

6 OPINNÄYTETYÖN EETTISET LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyömme kannalta olemme rajanneet oppaan tueksi ammattilaisille ja asiakasryhmäksi täysi-ikäiset nuoret aikuiset. Tämän valinnan perustelemme sillä, että emme tahdo oppaan kantustavan tai ohjaamaan nuoria sokerideittailuun. Oppaan kohderyhmän ollessa ammattilaiset pyrimme myös vähentämään riskiä siitä, että opasta sovelletaan väärin käyttötarkoituksiin. Opas ei sisällä suoria kysymyksiä tai ohjenuoria keskustelutilanteisiin nuorten aikuisten kanssa, sillä jokainen keskustelutilanne on erilainen. Liian suorilla kysymyksillä riskinä on se, että opas tulee ammatilaisen ja nuoren aikuisen väliin, ja siten etäännyttää vilpitöntä kohtaamista, yksilön huomioimista ja vapaata keskustelua.

Vaikka tässä opinnäytetyössä emme ole käyttäneet menetelmänä tutkimusta, avaamme seuraavaksi TENKin laatimia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja ihmiseen kohdistuvasta tutkimuksesta. Olemme soveltaneet näitä yleisiä eettisiä periaatteita työskentelyssämme yhteiskehittämiskeskusteluissa.

6.1 Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet

Suomessa kaikilla tieteenaloilla tutkijaa ohjaavat yleiset periaatteet ovat a) tutkija kunnioittaa tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, b) tutkija kunnioittaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä ja luonnon monimuotoisuutta, ja c) tutkija toteuttaa tutkimuksensa siten, että tutkimuksesta ei aiheudu tutkittavina oleville ihmisille, yhteisöille tai muille tutkimuskohteille merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja. Näiden lisäksi Suomessa noudatetaan kaikessa tieteellisessä tutkimuksessa TENKin laatimia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. (TENK 2019.)

Tutkimusvuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa ollessa tulee huomioida myös tietoon perustuva suostumus. Osallistuessa tutkimukseen tutkittavalla on oikeus osallistua vapaaehtoisesti tai kieltäytyä osallistumasta, keskeyttää osallistuminen milloin tahansa ilman kielteisiä seurauksia, peruuttaa suostumus osallistua, saada tietoa tutkimuksen sisällöstä, henkilötietojen käsittelystä ja tutkimuksen käytännön toteutuksesta, saada ymmärrettävä ja totuudenmukainen kuva tutkimuksen

tavoitteista sekä siihen osallistumisesta koituvista haitoista tai riskeistä sekä tietää olevansa tutkitavana. (TENK 2019.) Tässä opinnäytetyössä käytämme näitä periaatteita yhteiskehittämistyökentelyssämme yhteistyötahomme työntekijöiden kanssa. Tätä opinnäytetyötä varten emme kerää henkilötietoja.

7 POHDINTA

Sokerideittailuilmio tapahtuu paljolti verkossa, minkä vuoksi se voi olla ammattilaisille melko näkyvätöntä. Toisaalta myös nuoret aikuiset saattavat mediassa nähdä lähinnä ilmiön romantisoitua mielikuvaa luksuksesta. Ammattilaisten tietämyksen lisääminen sokerideittailusta on perusteltua myös siltä kannalta, että he voivat tuoda esiin nuorille realistisempaa kuvaa ilmiöstä sen riskeineen ja haittoineen. Kohdensimme oppaan ammattilaisille sen vuoksi, että opas kohdennettuna nuorille aikuisille olisi voinut toimia eräänlaisena käsikirjana tai kannustimena sokerideittailuun. Luotamme ammattilaisten kykyyn hyödyntää opasta työssään siten, että nuorten aikuisten todenmukaista kuvaa ja tietämystä ilmiöstä lisätään.

Sokerideittailuilmion moninaisuuden vuoksi myös tämän opinnäytetyön rajaaminen on ollut haastavaa. On monenlaisia eri suhteita, joita osapuolet eivät itse nimitä sokerideittailuksi, mutta joissa on samankaltainen vastikkeellisuus tai valta-asetelma. Työskentelymme aikana nousi ilmi esimerkiksi päihitteiden käyttäjien keskuudessa olevaa vastikkeellisuutta, jota voidaan verrata sokerideittailuun. Raja sokerideittailun, seurustelun, seksityön ja vastikkeellisen suhteen välillä onkin häilyvä. Rajausta aiheen suhteen teimme aktiivisesti työskentelyn edetessä. Rajasimme aiheita myös siten, että emme käsitelleet nopeasti vanhentuvaa tietoa ilmiöstä. Tämän vuoksi emme esimerkiksi käyneet läpi eri alustoja, joilla sokerideittailua tapahtuu. Käytetyissä alustoissa on myös vaihtelua riippuen siitä, puhutaanko sokerideittailusta kansainvälisesti vai Suomen tasolla. Sokerideittailussa viestintään käytettävät alustat myös vaihtelevat käyttäjiensä preferenssien mukaisesti.

Vuolle Tyttöjen Talon aiemman sokerideittailuselvityksen lisäksi tämän opinnäytetyön tietoperustaa rakentaessa nousi esiin uusia näkökulmia sokerideittailuilmioon. Verkostot, mentorointi, uteliaisuus ja seksuaalisuuden kokeileminen ilman stigmaa tulivat kansainvälisten tutkimusten kautta uusina motiiveina. Sokerideittailututkimuksissa korostui näkökulma sugar babysta naisena, mutta miesnäkökulma oli suppea tai rajoittui sugar parentiin. Yhteiskehittämiskeskusteluista saimme tutkitusta tiedosta puuttuvaa miesnäkökulmaa ilmiöön. Miesnäkökulmassa korostui erilainen lähestymistapa keskusteluun, kuten huumorin käyttäminen tai ryhmätilanteet. Keskustelutilanteet saattavat myös kaivata "lämmittelyä", jolloin asiakaskontaktia ei suoraan aloiteta seksuaalisuuteen tai suhteisiin liittyvällä aiheella, vaan esimerkiksi arkipäiväisemmällä jutustelulla.

Työskentelymme edetessä yllättävää oli myös se, ettei sokerideittailuilmion puheeksi ottamiselle ollut suoraan sosiaalialalle suunnattua teoriaa tai mallia. Päädyimme tämän vuoksi yhdistelemään useaa terveydenhuoltoon tehtyä mallia poimien tärkeimpiä tarkoitukseemme sovellettavia huomioita. Pohdimme, johtuuko puheeksi ottamisen mallien puuttuminen siitä, että sosiaalialan työntekijöillä oletetaan olevan hyvät valmiudet keskustella seksuaalisuudesta ja suhteista. Toinen mahdollinen syy voi olla se, että seksuaalisuutta ja suhteita koskevien keskusteluiden ajatellaan kuuluvan muiden alojen, kuten terveydenhuollon tai koulutetun seksuaalineuvojan, tehtäviin. Toisaalta seksuaalisuus ja suhteet voidaan nähdä osana seksuaalikasvatusta, joka mielletään kuuluvan perheiden tai kasvatustyön ammattilaisten tehtäviin. Näemme kuitenkin, että vastuu seksuaalikasvatuksesta on yhteinen ja jaettu kaikille ihmisten kanssa työskenteleville ammattilaisille.

Tärkeimpänä huomiona sokerideittailun puheeksi ottamisessa haluamme nostaa sen, että keskustelua ei tulisi pelätä tai vältellä. Kysymällä suoraan annat luvan puhua aiheesta ja osoitat kestäväsi asian käsittelemistä. Kysyminen ei vaadi sitä, että tiedät tulevan keskustelun suunnan tai valmiita ratkaisuja. Keskustelutilanne voi edetä nuoren aikuisen puheiden mukaisesti. Nousseen huolen esittämisen oikea-aikaisuus edistää uhrin toipumista, mutta toisaalta luottamuksen rakentuminen vaatii aikaa. Ammattilaisen ei tarvitse tietää kaikkea, vaan hän voi oppia nuorelta aikuiselta keskustelutilanteessa. Virheitäkään ei tule turhaan pelätä, sillä omia väärin muotoiltuja sanomisiaan voi pahoitella. Tällöin keskinen luottamus voi säilyä tai jopa vahvistua. Tällainen kokemus mokkamisesta voi olla parhaimmillaan myös ammatillisesti kasvattavaa. Toisaalta ammattilaisen on tärkeää myös tunnistaa oman osaamisensa rajat ja milloin hänen tulisi tarvittaessa ohjata nuori aikuinen muihin palveluihin. Traumaattisten kokemusten käsittelyyn liittyy myös riski sijaistraumatisoitumisesta tai empatiaupumuksesta, minkä vuoksi ammattilaisen tulisi pohtia omaa pystyvyyttään ja rajojaan.

Puheeksi ottamista ja keskustelemista sokerideittailusta voidaan myös harjoitella oman työyhteisön sisällä. Tämä voidaan tehdä käymällä läpi erilaisia case-tilanteita, jotka voidaan harjoitella rooleissa tai simuloida. Tällä tavalla työntekijä voi reflektoida omaa toimintaansa sekä sisäisesti että ulkoisesti. Itsereflektointi sisäisesti kattaa esimerkiksi tilanteesta nousevien tunteiden ja oman asenteensa sekä suhtautumisensa huomaamisen. Ulkoisesti voi havainnoida omia sanavalintojaan tai sitä, miten huomioi keskustelun ympäristön ja ajankohdan.

Sekä opiskelijoihin kohdistuvat leikkaukset että vanhemmilta saadun tuen määrä lisäävät eriarvoistuneita lähtökohtia nuoren aikuisen itsenäiseen elämään. Pohdimme, voivatko nämä toimia motiivina sokerideittailun aloittamiseen ja tuleeko sokerideittailu ilmiönä tämän vuoksi yleistymään. Taloudellisten motiivien näkökulma on tärkeä, sillä nuorelle aikuiselle voi olla käytettävissä muita taloudellisen tuen muotoja. Ammatilainen voi neuvoa tai ohjata nuorta aikuista taloudellista tilannetta helpottaviin palveluihin. Apua taloudelliseen tilanteeseen voi saada esimerkiksi sosiaaliturvasta, osa-aikatyöstä tai ruoka-avusta.

Lisääntyvä eriarvoistuminen on yksi nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla sosiaalialan ammattilaisia puhuttavista ilmiöistä. Eräs eriarvoista asemaa aiheuttava tekijä on vanhemmilta saatu taloudellinen tuki. Tästä ilmiöstä kirjoitettiin Helsingin Sanomien artikkelissa ”Äiti, anna rahaa” (14.2.2024), jossa Helsingin Sanomien kyselyyn vastanneet kertoivat taloudellisen tuen kuluneen tai kuluvan välttämättömien menojen lisäksi mukavuuksien mahdollistamiseen, unelmien toteuttamiseen ja velattomaan elämään. Vanhempien tarjoamalla avulla on yliopistotutkija Karoliina Majamaan mukaan ”todella iso merkitys varsinkin tänä päivänä, kun hyvinvointivaltio on vähentänyt tuen määrää”. Itsenäistyvä nuori voi tarvita apua jo vuokranmaksuun tai tavanomaisiin laskuihin. Vasta täysi-ikäistyneistä Suomessa suurin osa saa jonkinlaista taloudellista tukea vanhemmiltaan Majamaan väitöskirjan ”Who receives parental help?” (2015) mukaan.

Helsingin Sanomien (2023) artikkeliin ”Näitä opiskelijoihin ja nuoriin kohdistuvia leikkauksia hallitus on tekemässä, näin hallitus perustelee, ja näin oppositio arvostelee” on kerätty Orpon hallituksen nuoriin kohdistuvia leikkauksia. Esimerkiksi opintotuen indeksitarkastukset jäädytetään vuosille 2024–2027. Indeksitarkastuksien jäädyttämisen seurauksena opintotuen määrä pysyy vuoden 2023 tasolla, eikä nouse inflaation mukaisesti. Vuonna 2027 leikkauksen vaikutuksen olisi arvioitu olevan 285,30 euroa. Sosiaaliturvaan tulee myös leikkauksia asumistuen kautta. Keskimääräisesti leikkaus pienentää opiskelijaruokakunnan asumistukea 76 eurolla. Sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutusten arvioinnin mukaan asumistuen leikkaukset laskevat yksin asuvien opiskelijoiden käytettävissä olevia tuloja jopa yli 10 prosenttia. Opiskelijan kaupunki -tutkimuksessa (2023) käy ilmi, että enemmistö opiskelijoista on huolissaan toimeentulonsa riittävydestä elinkustannusten noustessa. Toimeentulonsa riittävydestä huolestuneiden määrä oli jopa 69 % tutkimuskyselyyn vastanneista. Työtunteja lisäämällä sekä ruoasta ja lääkkeistä tinkimällä pyrittiin vahvistamaan taloudellista turvaa. Jopa kolmannes vastanneista on joskus joutunut jättämään ostamatta ruokatarvikkeita tai lääkkeitä heikon toimeentulon takia. Leikkaukset osuvat erityisesti nuoriin aikuisiin, sillä useat heistä ovat opiskelijoita, asuvat yksin tai käyvät osa-aikatoissa. Sokerideittailu voidaan nähdä

helppona tulonlähteenä sen vuoksi, että sokerideittailussa hyödynnetty käytäntö sugar babyn las-
kujen tai vuokran maksamisesta ei vaikuta Kelan etuuksiin.

Arvioimme sokerideittailun mahdollisesti lisääntyvän johtuen sekä ilmiön näkyvyydestä mediassa
että toisaalta myös nuoriin aikuisiin kohdistuvista leikkauksista. Tällä opinnäytetyöllä ja oppaalla
pyrimme ennakoivasti vastaamaan sokerideittailun yleistymisestä johtuvaan tiedon tarpeeseen am-
mattilaisille. Parhaimmillaan opinnäytetyömme toimisi sokerideittailun haittoja ehkäisevästi. Opin-
näytetyömme toteutui suunnitelman aikataulun mukaisesti. Toisessa työpaketissa, eli projektisuun-
nitelman tekovaiheessa jätimme perustellusti kyselyn toteuttamisen pois lopullisesta työstämme.
Menetelmäksi kyselyn tilalle vaihdoimme yhteiskehittämiskeskustelut, joiden avulla rajasimme tie-
toperustaa sekä oppaan sisältöä tarkoituksenmukaiseksi. Opinnäytetyömme suunnitelmasta lopul-
linen opinnäytetyömme eroaa kyselyn poisjättämisen verran. Työskentelimme opinnäytetyömme
ajan sosiaalialan arvojen sekä ammattieettisten periaatteiden mukaisesti. Yhteistyötahomme
kanssa työskentelymme eteni suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Oppaan merkitystä nuorisotyön
ammattilaisten valmiuksiin kohdata sokerideittailuilmiötä työssään emme voi arvioida, vaan mah-
dollinen arviointi siitä jää yhteistyötahollemme. Haluamme kiittää Vuolle Tyttöjen Taloa antoisasta
yhteistyöstä. Lopuksi toivomme, että opasta tai opinnäytetyötä lukevat ammattilaiset saavat var-
muutta sokerideittailun puheeksi ottamiseen.

LÄHTEET

Aaltonen, Joonas 2023. Näitä opiskelijoihin ja nuoriin kohdistuvia leikkauksia hallitus on teke-
mässä, näin hallitus perustelee, ja näin oppositio arvostelee. Helsingin Sanomat. Hakupäivä
23.1.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009980089.html>.

Brandt, Pia, Brusila, Pirkko, Cacciatore, Raisa, Rajas, Riitta, Söderholm, Anna-Lisa & Vala, Ur-
sula 2002. Raiskatun akuuttiapu: Seksuaalista väkivaltaa kokeneen tutkimus- ja hoito terveyden-
huollon toimipisteissä. Hakupäivä 23.1.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201211089653>.

Ellis, Lauren D, Patterson, Callie L, Scharack Walters, Andrew 2022. "Becoming a sugar baby will
change your life. Let's talk about how": Sugar dating advice on Tumbler. Sexuality & Culture 2023
27:484-516. EBSCO. Hakupäivä 23.1.2024. [https://web.p.ebsco-
host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=be16c809-20d2-415f-9cec-
b04c924b8d67%40redis](https://web.p.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=be16c809-20d2-415f-9cec-b04c924b8d67%40redis). Vaatii käyttöoikeuden.

Heikkilä, Markus 2018. Nuorten sokerideittailu huolestuttaa asiantuntijoita – "Glamour voi houku-
tella nuoria, jotka eivät tiedä kovin paljon todellisuudesta". YLE. Hakupäivä 14.4.2023.
<https://yle.fi/a/3-10519702>.

Hirsijärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannus-
osakeyhtiö Tammi.

Holmström, Charlotta, Bjønness, Jeanett, Jensen, Mie Birk, Seikkula, Minna, Antonsdottir, Hildur
Fjóla, Skilbrei, May-Len, Söderholm, Tara & Grönvall, Ylva 2019. Young People, Vulnerabilities
and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A Study of Knowledge, Social Ini-
tiatives and Legal Measures. TemaNord 2019:546. Hakupäivä 8.2.2024. [https://nikk.no/wp-con-
tent/uploads/2021/11/Young-People-Vulnerabilities-and-Prostitution-Sex-for-Compensation-in-
the-Nordic-Countries.pdf](https://nikk.no/wp-content/uploads/2021/11/Young-People-Vulnerabilities-and-Prostitution-Sex-for-Compensation-in-the-Nordic-Countries.pdf).

Ikonen, Riikka & Halme, Nina 2018. Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta.
Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 8.2.2024.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-3,43-091-4>.

Jämsä, Kaisa & Manninen, Elsa 2000. Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalalla. Vantaa: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Koivu-Remes Sohvi, Kuusikko, Tessa & Lämsä, Kaisu 2023. Ainahan voi alkaa sugarbabyksi mutta kannattaako se? Vuolle Tyttöjen Talo. Hakupäivä 14.4.2023. <https://likka.fi/ammattilaisille/sokerideittailu/>.

Koivu-Remes, Sohvi 2023. Sokerideittailu. Nuortenlinkki.fi. Hakupäivä 14.4.2023. <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/seksuaalisuus-ja-sukupuoli/sokerideittailu>.

Kokkonen, Krista, Kokkonen, Saara, Puustinen, Netta & Viinikka, Lotta 2020. Toimintaohjeita ja tietoa ammattilaisille – Nuorten seksuaalinen kaltoinkohtelu. Nuorten Exit. Hakupäivä 18.1.2024. <https://nuortenexit.fi/wp-content/uploads/2020/09/Nuorten-Exit-opas-2020.pdf>.

Kärsämä, Wilma 2021. Valta ja vaihto sokerideittailussa: metasynteesi tutkimuskirjallisuudesta. Pro gradu -tutkielma. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Yhteiskuntatieteiden laitos. Itä-Suomen Yliopisto. Hakupäivä 14.4.2023. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/25264/urn_nbn_fi_uef-20210704.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Leikko, Riitta, Suominen, Tarja, Rantanen, Anja, Eriksson, Tiina, Apter, Dan & Lahtinen, Matti 2015. Nuorten naisten seksuaalikäyttäytymiseen liittyviä riskitekijöitä. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2015: 52. Hakupäivä 12.2.2024. <https://journal.fi/sla/article/view/53592/16723?acceptCookies=1>.

Miller, Alex 2011. Sugar Dating: A New Take on an Old Issue. Buffalo Journal of Gender, Law & Social Policy 20 (4). Hakupäivä 17.10.2023. <https://digitalcommons.law.buffalo.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1029&context=bjglsp>.

Murto, Virve 2023. Opiskelijan kaupunki 2023. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus 3/2023. Hakupäivä 23.1.2024. <https://drive.google.com/file/d/1xPDpA82O2gVdR2Aj2XxuthJp-STAIH9T/view>.

Nayar, Kavita Ilona 2016. Sweetening the deal: dating for compensation in the digital age. *Journal of Gender Studies*, 26:3, 335–346. Hakupäivä 17.10.2023. <https://doi.org/10.1080/09589236.2016.1273101>.

Nipuli, Suvi & Bildjuschkin, Katriina 2016. Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. *Ohjaus* 5/2016. THL. Hakupäivä 23.1.2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-625-4>.

Oikeusministeriö 2024. Uusi seksuaalirikoslaki. Hakupäivä 12.2.2024. <https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki>.

Palomeque Recio, Rocio 2020. "I have bills to pay" Sugar dating in British higher education institution. *Gender & education* 2022 VOL 34 NO 5, 545-560. EBSCO. Hakupäivä 23.1.2024. <https://web-p-ebsohost-com.ezp.oamk.fi:2047/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=6510deb7-1aef-4d1d-a61b-3011c621af13%40redis>. Vaatii käyttöoikeuden.

Pelkonen, Anne & Sarvela, Kati 2020. Traumainformoitu hoito – läsnäoloa, myötätuntoa ja tunnetaitoja auttajille. Teoksessa Sarvela & Auvinen (toim.) *Yhteinen kieli: traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen*. Hakupäivä 8.2.2024. Ellibs E-kirja. Vaatii käyttöoikeuden.

Rakic, Vojin 2020. Prostitutes, sex surrogates and sugar babies. *Sexuality & Culture* (2020) 24:1207-1217. EBSCO. Hakupäivä 23.1.2024. <https://web.p.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=691fb74e-f507-4291-8c15-8d054cd56d7f%40redis>. Vaatii käyttöoikeuden.

Rikoslaki 39/1889. Hakupäivä 12.2.2024. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>.

Savoie, Lise, Pelland Marie-Andrée, Morin, Sylvie, Rivest, Marie-Pier 2023. "Yes doesn't always mean yes, but no means no": Exploring the perceived ambiguities in university students' experiences of sexual consent. *Canadian Journal of Human Sexuality* Vol 32, Issue 3. Hakupäivä 31.1.2024. <https://web.p.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=1&sid=55410f3a-02b6-4da9-a474-74c6c1c1ca1c%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWVhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=173977963&db=aph>. Vaatii käyttöoikeuden.

Scull, Maren T 2021. From seeking financialships to satisfying curiosity: Womens's motivations for entering sugar relationships. *Sexuality & Culture* (2022) 26:222-248. Hakupäivä 8.2.2024. <https://web.p.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=240dc7d4-307a-4a6e-b4f7-94cc916f562b%40redis>. Vaatii käyttöoikeuden.

Seikkula, Minna 2019. Finland: Young people, sex for compensation and vulnerability. Teoksessa Holmström, Charlotta, Bjønness, Jeanett, Jensen, Mie Birk, Seikkula, Minna, Antonsdottir, Hildur Fjóra, Skillbrei, May-Len, Søderholm, Tara & Grönvall, Ylva, Young People Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries (s. 67-96). Nordic Council of Ministers. Hakupäivä 12.2.2024. <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1364835/FULLTEXT01.pdf>.

Sinisaari-Eskelinen, Maarit, Jouhki, Maija-Riitta, Tervo, Pirjo & Väisälä, Leena 2016. Työkaluja seksuaalisuuden puheeksi ottamiseen: Plissitistä Betteriin. Teoksessa: Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2016: 53: 286–293. Hakupäivä 31.1.2024. <https://journal.fi/sla/article/view/59673/20723>.

TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Hakupäivä 20.9.2023. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2019.pdf.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistumiseen ja tiedontuotantoon. Tampereen yliopisto. Hakupäivä 19.4.2023. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf.

Toikko, Timo 2012. Sosiaalipalveluiden kehityssuunnat. Tampereen yliopisto.

Toikko, Timo 2017. Toimijalähtöinen kehittäminen. Hakupäivä 14.4.2023. <https://docplayer.fi/21850676-Timo-toikko-toimijalahtoinen-kehittaminen.html>.

Yle-Areena 2018. Seksikauppaa sokerilla – tältä näyttää Suomessa yleistynyt sokerideittailu. A-studio. Ajankohtaisohjelma. Keskusteluohjelma. Hakupäivä 14.4.2023. <https://areena.yle.fi/1-50014576>.

Yle-Areena 2018. Seksikauppaa sokerilla – tältä näyttää Suomessa yleistynyt sokerideittailu. A-studio. Ajankohtaisohjelma. Keskusteluohjelma. Hakupäivä 14.4.2023. <https://areena.yle.fi/1-50014576>.

Katri Rintasaari, Milla Salmu ja Niko Väisänen

Sokerideittailu puheeksi

Opas nuorten aikuisten kanssa
työskenteleville ammattilaisille

VUOLLE
Setlementti

Tämän oppaan tarkoituksena on lisätä nuorten aikuisten kanssa toimivien ammattilaisten tietämystä sokerideittailuilmioistä ja toimia tukena sokerideittailun keskusteluissa nuorten aikuisten kanssa. Opas on jaettu kahteen osaan eli tietoon sokerideittailusta ja puheeksi ottamisen osioon. Oppaan lopussa on kysymyksiä, joiden avulla voit pohtia omaa suhtautumistasi keskusteluihin.

Tämä oppaan ovat tehneet Oulun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat Katri Rintasaari, Milla Salmu ja Niko Väisänen osana opinnäytetyötä "Sokerideittailu puheeksi nuorisotyön ammattilaisille" (2024).

Opas on tehty yhteistyössä Vuolle Tyttöjen Talon kanssa.

Sokerideittailusta

Sokerideittailussa **sugar parent** (sugar daddy tai sugar mama) lupautuu vastikkeellisesti tukemaan toista osapuolta (**sugar baby**) esimerkiksi taloudellisesti tai elämyksellisesti, saaden itse sokerisuhteelta esimerkiksi seuraa tai seksuaalisia tekoja.

Sokerideittailun osapuolet tekevät suhteen alussa omat tavoitteensa sekä rajansa selväksi, jotta heidän on mahdollista päästä yhteisymmärrykseen molempia osapuolia hyödyttävästä järjestelystä. Sokerideittailijat näkevät suhteen vaihtokauppana, jossa arvostetaan sopimuksen ehtojen noudattamista.

Tämä opas on luotu työskentelyyn **nuorten aikuisten** kanssa.

Sokerideittailuun liittyy usein suhteen vastikkeellisuus ja alaikäiset nuoret ovat lain mukaan hyväksikäytön uhreja ollessaan vastikkeellisessa seksuaalisuhteessa aikuisen kanssa.

Motiiveja

Taloudellinen

Seksi ja oman
seksuaalisuuden
kokeileminen

Materia

Uteliaisuus,
tylsyys ja
hauskuus

Kalliit palvelut
ja aktiviteetit

Mentorointi ja
verkostot

Seura ja
rakkaus

Sokerideittailun taustalla voi olla monenlaisia samanaikaisia motiiveja. Taloudellinen pärjääminen on yksi suurimmista syistä nuorille aikuisille aloittaa sokerideittailu.

Luksuselämän ihannoiminen, kuten merkkituotteiden sekä kalliiden palveluiden ja aktiviteettien käyttäminen, toimivat suurena motiivina sokerideittailusuhteeseen lähtiessä.

Sokerideittailu verottaa jokaista ihmisyyden osaa, minkä vuoksi turvallisuudesta puhumisessa on huomioitava muutakin kuin fyysinen turvallisuus.

Fyysinen

Emotionaalinen

Taloudellinen

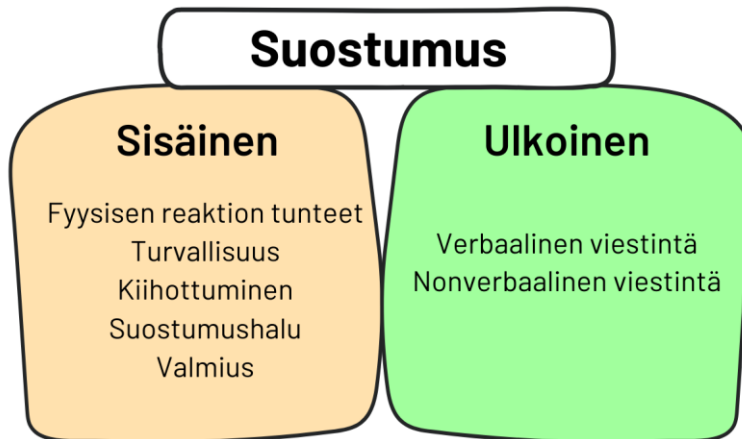
Yksityisyys

Seksuaalisuus ja terveys

Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa on kaikki uhrin kiusalliseksi, pakottavaksi, epämiellyttäväksi tai väkivallaksi kokema häirintä, puheet tai teot. Tämä voi sisältää uhkaamista, pelottelua, pakottamista seksiin, tahallista kivun tuottamista seksin aikana tai verkossa alkanutta tai verkossa tapahtunutta seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa.

Seksuaalisuutta koskevan turvallisuuden tunteelle keskinäistä on luottamus ja seksuaalisuutta loukkaavassa väkivallassa rikotaan tätä luottamusta. Seksuaaliväkivallan tunnistamista hankaloittaa tilanteet, jossa uhrin halukkuutta on käytetty suostumuksen saavuttamiseksi, sillä suostumuksen tulkintaa voi vaikeuttaa toisen osapuolen koettu mielihyvä. Seksuaalista väkivaltaa puolustellaan usein suostumuksen kommunikaation epäselvyydellä.

Sokerideittailusuhteessa suostumus on välttämätöntä. Suostumus syntyy vastavuoroisessa suhteessa, minkä vuoksi jokaisen asianomaisen on vahvistettava suostumuksensa aina uudestaan.

Lainsäädäntö

Rikoslain 20. luku seksuaalirikoksista uudistui 1.1.2023. Suurin muutos on, että raiskauksen määritelmä perustuu nyt suostumukseen. Toinen tärkeä muutos on, että seksuaaliseen ahdisteluun voi syyllistyä muullakin tavalla kuin koskettelemalla kun teko on riittävän vakava. Uusi lainsäädäntö myös puuttuu seksuaalisiin loukkauksiin verkossa ja seksuaalisen kuvan levittämiseen ilman lupaa.

Nuoria aikuisia suojaa 20. luvun pykälät seksuaalirikoksista, johon kuuluu raiskaus ja törkeä raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen, seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö, paritus ja törkeä paritus.

Sokerideittailusuhteessa seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa voi kohdata kuka tahansa. Riskitekijät voivat vaikuttaa joko yhdessä tai erikseen kasvattaen todennäköisyyttä seksuaaliselle kaltoinkohtelulle. Riskitekijät ovat vuorovaikutuksessa keskenään.

Riskitekijöitä

Naissukupuoli

Seksuaali- tai
sukupuolivähemmistöön
kuuluminen

Psykologiset tekijät
(esimerkiksi ADHD
tai autismin kirjo)

Fyysiset tai kognitiiviset
toimintarajoitteet

Perheen rakenne

Läheisten ihmissuhteiden
vähäisyys

Yhteisön sulkeutuneisuus

Sosioekonominen
asema

Ulkomainen
syntyperä

Sijoitustausta

Aiemmat
traumaattiset
kaltoinkohtelun
kokemukset

Runsas
päihteiden
käyttö ja
päihtyminen

Seksuaalikasvatuksen
puute

Varhaisessa iässä
aloitettu seksuaalinen
kanssakäyminen

PUHEEKSI OTTAMISESTA

**Kysy ja aloita
keskusteluja rohkeasti!
Aloitteen puhumisesta
tulisi tulla
ammattilaiselta.**

Kysymällä annat luvan
puhua aiheesta ja
osoitat kestäväsi
kokemusten
käsittämisen.

**Ole asiakkaalle läsnä,
kuule hänen
kokemuksensa
ja usko sitä.**

Älä syyttele,
vähättele
tai
kauhistele.

**Suhtaudu
empaattisesti ja
anna myötätuntoa.**

Tärkeää on inhimillinen,
turvallinen ja
tuomitsematon
kontakti, jossa
sosiaalinen vastuu on
sinulla ammattilaisena.

**Tunneyhteyden
syntymiseen
voi kulua aikaa.**

Kannusta silti puhumiseen
seksuaalisuudesta ja pyri
normalisoimaan
huolenaiheita.

Luo turvallinen ympäristö ja otollinen ilmapiiri seksuaalisuuden puheeksi ottamiselle. Tärkeää on rauhallisuutesi omassa toiminnassasi, selkeä puhe ja ammattitermien pois jättäminen.

Tunnista nuoren aikuisen kokemus oikea-aikaisesta hetkestä huolenaiheista puhumiselle. Tilanteen ymmärtäminen vaatii herkkyyttä.

Osoita oma huolesi nuorelle aikuiselle kahden kesken, mutta älä painosta keskustelemaan.

Tarjoa nuorelle aikuiselle mahdollisuus omien huolenaiheidensa ilmaisuun.

Käsitelkää nuoren aikuisen huolenaiheita yhdessä. Tunnista samalla kuitenkin oman osaamisesi ja työnkuvasi sekä pystyvyytesi rajat.

Ohjaa nuori aikuinen tarvittaessa muiden palveluiden piiriin.

POHDITTAVAKSI!

Tartunko rohkeasti keskusteluun?
Tunnistanko oman asenteeni vaikutuksen tilanteeseen?

Annanko työssäni tilaa puhua seksuaalisuudesta ja seurustelusta?

Miten suhtaudun niistä puhumiseen?
Käytänkö nuoren aikuisen itse käyttämiä termejä?

Voinko harjoitella puhumista esimerkiksi omassa työyhteisössäni?

Miten voisin harjoitella seurustelusta ja seksuaalisuudesta puhumista?

Tunnistanko omat rajani sekä toisen rajat?
Onko minulla pelisilmää tilanteen suhteen?
Milloin ja kenen kanssa asioita voi käsitellä huumorilla?
Mistä asioista ja kenen kanssa voi keskustella ryhmässä?

Loinko asiakkaalle toivoa tulevasta?

Muistiinpanot

Yhteystietoja

Koko opinnäytetyön
(Sokerideittailu puheeksi
nuorisotyön ammattilaisille)
löydät osoitteesta:

likka.fi

Instagram: @ouluntyttojentalo
Facebook: Vuolle Tyttöjen Talo - Oulu
Sähköpostit: etunimi.sukunimi@vuolleoulu.fi

Tyttöjen Talo
Kirkkokatu 19 A 9
90100 Oulu

Katri, Milla & Niko

VUOLLE
Setlementti

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU